O odpowiedzialności rady gminnej, starosty, kontrolerów oraz pełnomocnika rządu — str. 3

KURIER Wileński

SOBOTA, 19 PAŹDZIERNIKA 1991 R.
Nr 205 (11691)

W PARLAMENCIE REPUBLIKI

Z. JUKNEWICZIUS — ZASTĘPCĄ MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI * O MIENIU ROZWIĄZANEJ KPL * DOTACJE DLA DOCELOWYCH PROGRAMÓW ROZWOJU REJONÓW LITWY POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ * NOWA REDAKCJA PROJEKTU USTAWY O OBYWATELSTWIE *

17 października wicepremier W. Pakalniszkis, który jest również ministrem sprawiedliwości, poprosił Radę Najwyższą o pozwolenie zatrudnienia na stanowisku zastępcy ministra sprawiedliwości deputowanego Z. Juknewicziusa. Zdaniem W. Pakalniszkisa, zgłoszona kandydatura mogłaby się przyczynić do usprawnienia pracy tej placówki, zwłaszcza, że dojrzała kwestia zreformowania systemu prawnego naszego państwa. Stąd też wypływają poważne zadania dla Ministerstwa Sprawiedliwości.

Deputowani nie mieli zastrzeżeń do zawodowych kompetencji Z. Juknewicziusa. Chodziło raczej tylko o problem wyznaczenia deputowanych na stanowiska w rządzie, czy innych urzędach. Ostatnio, powiedziałbym, intensywnie to się praktykuje, co nie zadowala sporą część posłów z kilku względów: zmniejsza się zakres udziału tych deputowanych w pracy parlamentu, daje się we znaki problem kworum, ujednolica się władza ustawodawcza i wykonawcza. Ponadto niełatwo się wywiązywać z obowiązków, siedząc na dwóch krzesłach. Regulamin na ten temat też niewiele mówi... Uwzględniając to, [illegible] frakcja oraz tautininkowie zaproponowały odłożyć tę kwestię. Zdaniem R. Ozolasa i [illegible], w razie przejścia deputowanych do pracy w organach władzy wykonawczej w ich dzielnicach wyborczych należy przeprowadzać nowe wybory. W wyniku [illegible] się zgodził, aby deputowany Z. [illegible] głosowania parlament Juknewiczius został zastępcą ministra sprawiedliwości.

W tymże dniu omówiono i uchwalono sporo ustaw i in. przepisów, więc uwypuklę niektóre z nich. Gorącą dyskusję wywołał projekt ustawy o mieniu KPL, komsomołu i komunistycznych związków zawodowych. W. Czepaitis w imieniu rady sejmu Sajudisu proponował uwzględniać nie tylko majątek byłej KPL—KPZR, ale również Demokratycznej Partii Pracy Litwy. Zdaniem W. Bieriozowa, omawiany problem jest natury politycznej, a nie własnościowej. Zaznaczę, że przedstawiciele lewicy z dezaprobatą wypowiadali się na temat zgłoszonego projektu. Do tej sprawy parlament jeszcze powróci.

Rada Najwyższa powzięła uchwałę w sprawie odliczeń do budżetów samorządów oraz metodyki ustalania dotacji. Na wniosek Ministerstwa Finansów postanowiono zrezygnować ze stosowania ulgowego wskaźnika odliczeń do budżetów samorządów rejonów Litwy Południowo-Wschodniej. Przewodniczący komisji samorządów S. Kropas zaznaczył, że taki tryb nie był skuteczną pomocą dla tego regionu. Zdecydowano więc finansować konkretne docelowe programy jego rozwoju.

E. Jarasziunas zaprezentował we czwartek nową redakcję projektu ustawy o obywatelstwie. Wkrótce planuje się ją uchwalić. Projekt dokumentu przewiduje, że obywatelami Republiki Litewskiej są:

— osoby, które do 3 listopada br. uzyskały obywatelstwo RL według dotychczas działającej ustawy o obywatelstwie;

— osoby, które do 15 czerwca 1940 r. były obywatelami RL, ich dzieci i wnuki, którzy do czasu wejścia w życie tej ustawy stale zamieszkiwali na terytorium RL i nie posiadają obywatelstwa innego państwa;

— osoby, które w okresie 16 stycznia 1919 r. — 15 czerwca 1940 r. stale zamieszkiwali na terytorium Litwy, a także ich dzieci, wnuki, którzy do czasu wejścia w życie tej ustawy stale zamieszkiwali na Litwie i nie są obywatelami innego państwa.

Przewidziana jest też możliwość udzielenia obywatelstwa w trybie wyjątkowym obywatelom innych państw oraz osobom bez obywatelstwa za szczególne zasługi Republice Litewskiej.

Chciałbym raz jeszcze przypomnieć Czytelnikom, iż 3 listopada br. mija termin określania się w sprawie obywatelstwa. Jak stwierdził E. Jarasziunas, 4 listopada br. wygasną pełnomocnictwa deputowanych do rad samorządów wszystkich szczebli, którzy do ustalonej daty nie określą się. Więc zachęcam wszystkich mieszkańców Wileńszczyzny, deputowanych do rad terenowych jak najszybciej to uczynić, jeżeli chcemy się czuć pełnoprawnymi gospodarzami swej ziemi.

Jadwiga **BIELAWSKA**

Suderwianie protestują

Na początku bieżącego tygodnia zamieściliśmy wzmiankę „Czego chcą suderwianie", w której była mowa, iż mieszkańcy gminy pikietują oczekując na przyjazd pełnomocnika rządu na rejon wileński A. Merkysa. Chcą, by wyjaśnił, dlaczego bez zgody rady gminnej wprowadził do gminnej służby prywatyzacji A. Kuodiene, której przed dwoma laty zespół gospodarstwa wyraził wotum nieufności, skreślając ją z listy członków kołchozu.

Pikietujący, niestety, nie doczekali się przybycia A. Merkysa. Wystosowali więc protest, który zamieszczamy niżej.

PROTEST

My, mieszkańcy gminy suderwskiej, uczestnicy pikiet w dniach 14—15 października 1991 r. wyrażamy stanowczy protest przeciwko wprowadzeniu zmian w składzie gminnej służby prywatyzacji. Uważamy, że bez zgody mieszkańców i deputowanych gminy Suderwe, z góry narzucono nam A. Kuodiene, która nie cieszy się autorytetem wśród mieszkańców naszej gminy.

Za okres pracy w kołchozie A. Kuodiene wykazała się jako osoba opryskliwa, nieżyczliwie ustosunkowująca się wobec swych podwładnych. Wspólnie z ówczesnym kierownikiem gospodarstwa ukryła przed zespołem przydział na samochód moskwicz, który otrzymał jej mąż Kuodis. Według kolejki należało go przydzielić innej rodzinie rolnika. Naruszała robocze przepisy, wykorzystując władzę zagarnęła działkę przyzagrodową weteranowi pracy Edwardowi Jacznikowi.

Niejednokrotnie w przeciągu roku za tak zwane talony otrzymywała zestawy mebli, które zgodnie z prawem musiały być podzielone wśród kołchoźników. Na ogólnym zebraniu rolnicy wyrazili jej wotum nieufności i decyzją zebrania postanowili usunąć z listy członków kołchozu. Teraz natomiast włączono ją do służby prywatyzacji decyzją pełnomocnika rządu A. Merkysa sprawującego administrację w rejonie wileńskim.

Chcemy, by skład osobowy służby prywatyzacji, która uprzednio działała w naszej gminie i była utworzona zgodnie z prawem został bez zmian. Spodziewamy się, że pełnomocnik rządu A. Merkys dogłębniej zapozna się z tą sprawą i rozstrzygnie ją zgodnie z wolą narodu.

(Poniżej następuje 86 podpisów mieszkańców gminy).

Spotkanie z ambasadorem Wielkiej Brytanii

WILNO (ELTA). Przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Wytautas Landsbergis 17 października przyjął ambasadora Wielkiej Brytanii na Litwie Michaela Pearta. Dyplomata brytyjski wręczył przewodniczącemu Rady Najwyższej listy uwierzytelniające.

Podczas rozmowy wyrażono przeświadczenie, że przywrócenie stosunków dyplomatycznych Litwy i Wielkiej Brytanii posłuży owocnej współpracy politycznej, gospodarczej i kulturalnej dwóch państw.

(ELTA)

Deputowani udali się do USA

WILNO (ELTA). 17 października do Stanów Zjednoczonych Ameryki udała się duża grupa deputowanych do Rady Najwyższej z zastępcą przewodniczącego Rady Najwyższej Czeslowasem Stankewicziusem. W skład grupy wchodzą członkowie komisji spraw obywatelskich i do spraw narodowości, systemu prawnego, gospodarczej, spraw zagranicznych, ochrony zdrowia i spraw socjalnych, państwowości i konstytucji.

— Jedziemy na zaproszenie Zgromadzenia Ogólnego — parlamentu stanu Illinois — powiedział przed wyjazdem Czeslowas Stankewiczius korespondentowi ELTA. — Zamierzamy obszerniej zapoznać się z pracą parlamentarną, praktyką prawodawczą. Zawczasu przekazaliśmy przedstawicielom parlamentu stanowego pakiety ustaw Republiki Litewskiej oraz przygotowywanych i przyjętych dokumentów, liczymy więc na wnioski i uwagi ekspertów.

Prócz stanu Illinois w ciągu prawie dwutygodniowego pobytu odwiedzimy również Waszyngton, Nowy Jork, Chicago, spotkamy się z przedstawicielami społeczności litewskiej.

Będziemy wyjaśniali społeczeństwu amerykańskiemu politykę Litwy, zapoznamy z problemami. Bez wątpienia zostanie też rozpatrzona kwestia współpracy stanu Illinois i Republiki Litewskiej.

O spotkaniach w Polsce

Problemy Litwinów w Polsce i Polaków na Litwie omówiono podczas spotkań w Warszawie grupy członków parlamentu Republiki Litewskiej z przedstawicielami Sejmu i Senatu Polski, jak też z grupą posłów do kontaktów z Litwą. O tym 17 października na briefingu Rady Najwyższej w Wilnie poinformowano dziennikarzy członek Prezydium Rady Najwyższej E. Petrowas.

Spotkania były, niewątpliwie, pożyteczne, powiedział on. Doszliśmy do wniosku, że punktem wyjścia do rozwiązywania problemów mniejszości narodowych powinny być normy międzynarodowe. Porozumiano się, że będą kontynuowane tego typu spotkania, przyczyniające się do rozwoju dwustronnych stosunków.

Przed spotkaniem w Warszawie odwiedziliśmy Puńsk, Sejny i spotkaliśmy się tam z dużą krytyką ze strony miejscowych Litwinów, powiedział E. Petrowas. Współpracując już od dawna z Warszawą, niewiele zaglądaliśmy do tych okolic i z tym zarzutem trzeba się zgodzić. Natomiast uzyskana tu bezpośrednia informacja była nader pożyteczna. Okazuje się, że wcale nie identyczne jest pojęcie szkoły narodowej u nas tu na Litwie i Polaków w Polsce. Z trudem udaje się Litwinom sejneńskim realizować interesy kulturalne. Podręczników w języku litewskim nie ma. Miejscowi Litwini nie posiadają swych przedstawicieli w strukturach władzy. Wszystko to, o czym nam opowiedziano, przekazaliśmy stronie polskiej podczas spotkań w Warszawie.

(ELTA)

Prenumerata — 92

Zaabonować można bez dodatkowej opłaty

16 października na naszych łamach zamieściliśmy list Czytelniczki, która pytała, czy może zaprenumerować prasę bez opłaty za dostarczanie. Nasza Czytelniczka chciała sama odbierać prasę na poczcie, lecz Jej tego odmówiono. Redakcja również zwracała się do terenowych oddziałów łączności i również uzyskała odpowiedź odmowną. Twierdzono nam, że jest to zbyt skomplikowane i żadna poczta nie podejmie się wydawania prasy Czytelnikom, którzy chcą sami ją odbierać. Poinformowaliśmy o tym naszych Czytelników.

Jak się okazało, redakcja została wprowadzona w błąd. Minister Łączności Kostas Birulis poinformował nas, że poczty NIE MAJĄ PRAWA ODMAWIAĆ prenumeraty prasy tym czytelnikom, którzy nie chcą płacić za jej dostarczanie, bo mogą sami odbierać to na poczcie. A więc można! Przepraszamy naszych Czytelników za to, że co prawda nie z własnej winy, wprowadziliśmy Ich w błąd.

Ci Czytelnicy, którzy chcą sami odbierać prasę, powinni podczas załatwiania prenumeraty podać numer poczty, na której chcą odbierać zaprenumerowaną prasę. Nie wykluczone, że oddziały łączności będą nadal odmawiały przyjęcia prenumeraty bez dodatkowej opłaty. O takich przypadkach prosimy informować redakcję. Będziemy interweniowali.

Inf. wł.

Rozwój gospodarczy i socjalny Litwy w styczniu — wrześniu 1991r.

W styczniu — wrześniu br. w **gospodarce republiki pracowało** 1,9 mln osób, czyli 50 proc. stałych mieszkańców i liczyła ona 83 proc. zasobów pracy. Najwięcej (1455 tys.) osób pracowało w przedsiębiorstwach państwowych i instytucjach. Według danych Litewskiej Giełdy Pracy 30 września było 15,8 tys. **bezrobotnych,** zarejestrowano 14,5 tys. **wolnych miejsc pracy,** w tym 1,7 tys. dla urzędników.

W ciągu dziewięciu miesięcy br. państwowe oraz państwowo-akcyjne przedsiębiorstwa przemysłowe dostarczyły **produkcji towarowej** wartości 19,6 mld rubli (w cenach porównawczych), czyli o 1,5 proc. mniej niż w roku ubiegłym. Przeciętna produkcja dobowa zmniejszyła się o 2,3 proc.

Zmniejszyła się produkcja mąki, w przemyśle kasz oraz mieszanek paszowych (21,8 proc.), w przemyśle spożywczym (9,1 proc.), w przemyśle materiałów budowlanych (4,9 proc.).

W styczniu — wrześniu **indeks cen hurtowych** produkcji przemysłowej stanowił 2,552 w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku. Największy był w przemyśle spożywczym (4,163) oraz materiałów budowlanych (2,948).

W miesiącach styczniu — sierpniu **nierentownie** funkcjonowały 4 przedsiębiorstwa przemysłowe: Kaisziadorska Międzyrejonowa Fabryka Weterynaryjna Utylizacji, Rokiskie Państwowe Przedsiębiorstwo Torfowe, Kowieński Państwowy Kombinat Mechaniczny, Leśnictwo Plungeskie. Produkcję zmniejszyło 247 przedsiębiorstw przemysłowych, czyli 48,8 proc. ogólnej liczby przedsiębiorstw.

W **gospodarstwach republiki** według wstępnych danych wymłócono 3,9 mln ton zboża, zamierza się nakopać 1,6 mln ton ziemniaków, 320 tys. ton warzyw, czyli o 6,4 i 15 proc. więcej niż w roku ubiegłym. Gospodarze uzyskali 3 proc. ogólnego plonu zboża, ziemniaków oraz 2 proc. warzyw. Według wstępnych danych urodzajność zbóż wynosi 34 ctn, ziemniaków — 134, buraków cukrowych — 257, warzyw — 142 ctn z hektara. Państwu sprzedano 501,2 tys. ton zboża (zadanie państwowe wykonano w 84 proc.), 104,3* tys. ton ziemniaków (36 proc.), 46,9 tys. ton warzyw, 180,4 tys. ton buraków cukrowych (kontrakt wykonano w 36 proc.).

W miesiącach styczniu — wrześniu gospodarstwa uspołecznione **sprzedały** na ubój (żywiec) 354,9 tys. ton bydła i drobiu, **nadoiły** 1301,4 tys. ton mleka, **zebrały** 608,5 mln jaj kurzych, czyli o 18, 14 i 6 procent mniej niż w roku ubiegłym. W gospodarstwach wszystkich rejonów zmniejszyła się ilość bydła, krów i trzody. Wszystkie gospodarstwa sprzedały państwu 453,8 tys. ton (żywca) bydła i drobiu (zadanie państwowe wykonano w 77 proc.), 2069,7 tys. ton mleka (84 proc.) oraz 568,1 mln jaj (78 proc.). Bydła i drobiu mniej sprzedało państwu 41 gospodarstw rejonu, mleka — gospodarstwa wszystkich rejonów, jaj — gospodarstwa 23 rejonów.

W ciągu dziewięciu miesięcy br. na budowę obiektów produkcyjnych i nieprodukcyjnych wydano 1710,6 mln rubli środków **budżetowych i przedsiębiorstw.** Z tej liczby 1192,4 mln rubli — na prace budowlane i montażowe. Inwestycje zmniejszyły się o 37 proc., na prace budowlane i montażowe — o 20 proc. w porównaniu z rokiem minionym. Przekazano do użytku **środków trwałych** na sumę 952,9 mln rubli, czyli 55,7 kopiejki na jeden rubel inwestycyjny (w 1990 r. — 56 kop. Z tego powodu rosła objętość nie dokończonej budowy. Obliczenia wykazują, że od początku roku wzrosła ona o 757 mln rubli. Na koszt budżetu i przedsiębiorstw zbudowano i przekazano do użytku 6 szkół ogólnokształcących (na 4736 uczniów), 10 przedszkoli (1905 miejsc), 4 szpitale (680 łóżek), 5 przychodni (1280 wizyt w ciągu zmiany). Ze wszystkich środków finansowania zbudowano 8960 mieszkań o łącznej powierzchni 580,7 tys. m², czyli o 3954 mieszkań lub 30 proc. mniej niż w roku ubiegłym.

W styczniu — wrześniu br. **wszelkimi rodzajami transportu** przewieziono 118,2 mln ton ładunków czyli o 7,3 proc. mniej niż w roku ubiegłym. Transportem kolejowym wysłano 21475 tys. ton ładunków. Zapotrzebowania na przewóz ładunków wykonano w 100,7 proc. Transportem samochodowym wysłano 90900 tys. ton ładunków. Przedsiębiorstwa samochodowe nie przewiozły 3,6 mln ton, czyli 4,7 proc. ładunków przewidzianych w umowach. Umów nie wykonały 23 państwowe przedsiębiorstwa samochodowe. Przedsiębiorstwa transportu rzecznego umowy wykonały w 92,2 proc. W Kłajpedzkim Porcie Handlowym przeładowano 5,5 mln ton ładunków, czyli o 21,2 proc. mniej niż w roku ubiegłym. Obrót całego transportu pasażerskiego wynosił 9,0 mld pasażero - kilometrów i był o 7,3 proc. mniejszy niż w roku ubiegłym. Jednakże z powodu nowych taryf przedsiębiorstwa transportowe za przewozy pasażerów autobusami i taksówkami dochodu otrzymały o 84,2 mln rubli, czyli o 1,9 razy więcej niż w roku ubiegłym, trolejbusami — 10,1 mln rubli, czyli 2,3 razy więcej, statkami rzecznymi i promami — 0,8 mln rubli, czyli 2,8 razy więcej niż w roku ubiegłym.

*) ponadto sprzedano 11,5 tys. ton plonu 1990 r.

(Dokończenie na str. 3)

Kronika kryminalna

Mocno zmieniły się ostatnio witryny, czyli okna wystawowe w sklepach wileńskich. Nie stały się one bynajmniej bogatsze czy bardziej różnorodne. Towarów nie przybyło, ale i te, jakie są, należy starannie ochraniać. Dlatego w oknach zjawiły się kraty. Dość gęste, malowane przeważnie na biało. Być może nie dodają uroku naszemu miastu, ale na pewno zdają egzamin jako „stróże". Większość złodziei dostawała się bowiem do sklepów właśnie przez okna. Tak jak to się zdarzyło w ubiegłym tygodniu w domu towarowym w Joniszkis. Co prawda, dwóch młodych złodziejaszków wybiło szyby, ale nie zdołało odłączyć sygnalizacji, dzięki której policja przybyła za chwilę na miejsce i ujęła 19-letnich Arturasa Z. i Jegora M. na gorąco.

Kradzieże są obecnie bez wątpienia największą plagą. Wilnianin Włodzimierz K. wybrał się ubiegłej niedzieli samochodem żiguli na bazar do Jaczan — Gariunai, by kupić kilka części zapasowych właśnie do tego samochodu. Ustawił wóz na poboczu przy innych. Zamknął go jak zawsze bardzo starannie. Może godzinkę wybierał to, co mu było potrzebne. Wracając już z daleka nie dojrzał swego auta. Uspokajał siebie, że widocznie trochę dalej go zostawił. Przyśpieszył kroku. Niestety, chociaż nie mógł uwierzyć własnym oczom, to jego jasnych żiguli na pewno nie było. Kto i jak w biały dzień, gdy wokół pełno ludzi oraz innych samochodów mógł to zrobić? Uprowadzanie samochodów z okolic tego bazaru to zjawisko nader częste. W myśl zasady „strzeżonego — Pan Bóg strzeże" należy chyba we dwójkę wybierać się na bazar. Jeden niech kupuje lub sprzedaje, inny wozu pilnuje.

W ciągu ubiegłego tygodnia na posterunek policji w Gariunai zwróciły się trzy poszkodowane kobiety. Jedna z nich, mieszkanka Wołgogradu opowiedziała, że skradziono jej torbę z zakupami, w której były swetry tureckie, spodnie dżinsowe, ogółem wartości ponad 9 tys. rb. Innej obywatelce, przybyłej z Sziauliai, skradziono portmonetkę z 1200 rb.

Mówi się, że głupca nawet w kościele biją. Ale wcale nie głupcy okradają kościoły. W Ostrej Bramie np. wykradziono ostatnio drogi wzmacniacz radiowy, bez którego trudno obejść się podczas kazań. Podobno sprawcą kradzieży jest młody człowiek. Również młodzi byli, którzy zabrali się do domu 75-letniego emeryta Ż. ze wsi Gegużine w rejonie kłajpedzkim. Pobili staruszka i zabrali... 70 tysięcy rubli. Pisaliśmy o tym, że w hotelu okradziono polskiego profesora. Podobna historia spotkała również w tym samym czasie biznesmena z Francji Luisa R. W jednym z kowieńskich hoteli skradziono mu 100 marek, 1700 rubli, kurtkę, płaszcz oraz aparat fotograficzny. Z kolei w hotelu „Gintaras" wilnianin Petras Sz. kupował dolary u młodego człowieka, który się przedstawił jako mieszkaniec Saratowa. W chwili, gdy Petras był pochłonięty liczeniem waluty, z tyłu po miękkim dywanie bezszelestnie zbliżyli się do niego trzej młodzieńcy, z których jeden uderzył Petrasa ciężkim metalowym przedmiotem. Stracił on przytomność. Zabrano mu 120 tys. rubli i zostawiono.

Głośno było w republice o pogrzebie znanego członka mafii Edmundasa Tamulisa. Żył bogato i wesoło, mając domy w Palandze i Kownie, trzymając w ręku losy wielu przedstawicieli świata przestępczego. Na jego polecenie może niejeden z nich pożegnał się z życiem. Lecz oto w pierwszych dniach października znaleziono zwłoki samego Tamulisa w wagonie pociągu w pobliżu Rygi. Miał 22 rany kłute. Na pogrzeb „ojca chrzestnego" do Kowna zjechali na mercedesach, ósemkach i dziewiątkach jego „bracia" z mafii. Być może wśród nich byli też wykonawcy wyroku śmierci na nim. Życie „ojców chrzestnych" aczkolwiek ludzi wszechmocnych, zawsze jednak wisi na włosku, czego jest potwierdzeniem śmierć znanego w Rydze w świecie mafii Abakumowa. Znaleziono go 18 września br. pod drzwiami własnego mieszkania z raną postrzałową w plecy. Na jego pogrzebie m.in. był Tamulis, który wtedy być może nie przeczuwał, że po dwóch tygodniach i on zostanie uśmiercony.

Straszne są krwawe porachunki nie tylko wśród członków mafii, ale też wśród rywalizującej ze sobą nowej burżuazji, ludzi świata biznesu. 3 października w pobliżu swego domu około 19.00 wieczorem został zastrzelony prezes sziauliajskiej spółki akcyjnej „Galwe". Zabójcę się poszukuje. Podobno był to młody człowiek o wysportowanej sylwetce — taki typowy zabójca do wynajęcia. Tak więc życie biedaków jest ciężkie, ale bogaczy chyba jeszcze bardziej.

Przygotowała J. P.

Ze świata. Ze świata. Ze św

B. JELCYN O REFORMOWANIU STRUKTUR PAŃST

MOSKWA (RIA—ELTA). „Centrum jako takie nie ist jeszcze resztki, ale w najbliższym czasie rząd Rosji uczyni stko, aby ich nie było" — oświadczył prezydent Rosji cyn na pierwszym zjeździe prawników RFSRR, który się 17 października w Moskwie. Wcześniej rząd Rosji się na długi konflikt z centrum, uważał, że bardziej stopniowo reformować struktury państwa, ale teraz łać bardzo prędko, stwierdził prezydent. Zakomunikowa dla centrum pozostawiono tylko trzy ministerstwa — munikacji i energetyki atomowej. Reszta będzie w rękach powiedział Jelcyn.

PRZYBYCIE DO JAPONII

TOKIO. Z Bangkoku na zaproszenie premiera Japonii Kaifu przybyła tu delegacja Republiki Litewskiej z Gediminasem Wagnoriusem. Jak już komunikowano, w Tajlandii delegacje Litwy, Estonii i Łotwy uczestniczyły w ferencji Banku Światowego i Międzynarodowego Fundusz towego, na której omówiono również kwestie pomocy bałtyckim, ich wstąpienia do tych międzynarodowych finansowych.

Na program pobytu w stolicy Japonii złożą się spotkania mierem Japonii Kaifu, ministrem spraw zagranicznych T. mą, innymi działaczami politycznymi i społecznymi, mi. Przewiduje się omówienie problemów integracji Litwy nomiką światową, dwustronnej współpracy gospodarczej dlowej.

ZWYCIĘSTWO USD W BUŁGARII

SOFIA. Według najnowszych nieoficjalnych danych przytoczyła centralna komisja wyborcza, kandydaci Unii mokratycznych podczas wyborów parlamentarnych 13 nika w Bułgarii uzyskali 34,38 proc. głosów. Za Bułgarską Socjalistyczną głosowało 33,11 proc. wyborców. przez Turków i Muzułmanów Bułgarii Ruch na rzecz Praw ności uzyskał 7,56 proc. głosów. Inne partie i koalicje łały pokonać „bariery" 7 proc. i pozostały poza obrębem dzenia Ludowego.

USD powinnaby uzyskać 110 z 240 mandatów poselskich — 106 i RPW — 24 mandaty. Ale USD kategorycznie możliwość utworzenia koalicji z socjalistami. Pozostaje liczyć na pomoc Ruchu na rzecz Praw i Wolności. Ale w za to RPW zażądał tek ministerialnych.

ZUCHWAŁY NAPAD W CZĘSTOCHOWIE

WARSZAWA. Waluta zagraniczna i wyroby jubilerskie ci prawie 1,5 mld złotych padły łupem uzbrojonych którzy napadli na prywatny kantor wymiany w Częstochowie.

Rabusie używając broni palnej zranili dwóch pracowników toru, w tym jednego — ciężko. Przypadki napadów na wymiany w Polsce są bardzo rzadkie, chociaż działają tysiące.

7 LISTOPADA — TYMCZASEM ŚWIĘTO

Jak zakomunikował TASS, szef służby prasowej ZSRR Andriej Graczow podczas konferencji prasowej że rocznica Rewolucji Październikowej 1917 roku w Rosji świętem państwowym.

„Dopóki władze ustawodawcze nie podejmą innej decyzji, nica będzie takim świętem" — oświadczył on.

W Związku Sowieckim nie wszyscy są zdania, że, jak przednio, należałoby uważać 7 listopada za święto Związku. Na przykład, władze Moskwy zaproponowały wu Rosji, aby 7 i 8 listopada ogłosić jako dni pracy, aby było „lepiej przygotować się do zimy".

DZIEŃ KOLUMBA W FILADELFII

Dzień 14 października w Stanach Zjednoczonych Ameryki świętem państwowym dla uczczenia odkrycia Ameryki Krzysztofa Kolumba. Prawie wszystkie szkoły, większość siębiorstw i instytucji nie pracowało. Redakcja litewska Ameryki" przekazała dla ELTA reportaż swej korespondent Rity Baltuszyte z Filadelfii.

Defilada odbyła się w centrum Filadelfii, obserwowałam ją Sali Niepodległości, gdzie została podpisana konstytucja kańska. Na chodniku, podobnie jak i wielu przechodniów, łam na miedzianej płycie pamiątkowej, wskazującej, że w miejscu stał też prezydent Lincoln, gdy w 1861 roku flagę amerykańską. Przedtem odwiedziłam również dom filadelfijskiej szwaczki Betsy Ross, w którym w 1776 roku ona pierwszą flagę amerykańską. Po drugiej stronie ulicy nym pawilonie znajduje się „Dzwon Wolności", którego kopia jest też w Kownie, na dzwonnicy Muzeum Wojskowego.

Pochód rozpoczął sam Krzysztof Kolumb. Jak wiadomo, w roku na trzech zagrodkach, które włoskiemu podróżnikowi daczowi wypożyczyli król Hiszpanii Ferdynand i królowa po dwóch miesiącach żeglugi dotarł do wybrzeży Ameryki. Filadelfii mieszka bardzo wielu jego rodaków Włochów: ich ły, parafie i orkiestry może niezbyt zgodnie, ale za to i spontanicznie wystąpiły na defiladzie wespół z orkiestrami łami, stowarzyszeniami dobroczynnymi Hiszpanów, Irlandczyków, Egipcjan, Portugalczyków i innych grup narodowych.

Dzień Kolumba w Ameryce obchodzony jest po raz pierwszym święcie w 1892 roku w sposób zorganizowany niczyli również Litwini Filadelfii. Tym razem nazwa Litwy brzmiała tylko podczas przemarszu grupy ukraińskiej, gdy rzy przypomnieli, że Litwa, Łotwa i Estonia odzyskały głość.

Odwiedziłam Dom Litewski. Niestety, ludzi bardzo mało, dwa pełne autokary wyjechały do Waszyngtonu na obchody rocznicy kaplicy Marii Sziluwskiej.

W Domu Litewskim, do którego w 1913 roku setka dów odprowadzała Jonasa Basanawicziusa i Martynasa rozmawiałam z prezesem zarządu Wytautasem Matonisem.

— Przed drugą wojną światową mieliśmy 14 klubów, niestety, pozostał tylko jeden — powiedział on. — Nie utrzymaliśmy się, ale też dajemy dochód. Ostatnio nasze poselstwo, dla niepełnosprawnych dzieci Litwy 2 tys. Nasze serca, nasze myśli często przenoszą się do

Na marginesie nadzwyczajnej sesji Bujwidziskiej Rady Gminnej

O wotum zaufania i nie tylko...

— Teraz już dobrze wiem, co to jest wyciśnięta cytryna — powiedział tuż po sesji deputowanych Bujwidziskiej Rady Gminnej jej przewodniczący Adam Tarwid.

— Możesz mi uwierzyć, że też czuję się nie najlepiej — uśmiechnął się Jan Sinicki, starosta gminy.

Ja uwierzyłem, bo również spędziłem kilka godzin w nerwowej atmosferze, w jakiej toczyła się dyskusja, pokonując podwodne rafy i trudności, tracąc i odzyskując na nowo rzeczową tonalność i sprawny rytm. Nic dziwnego, i sesję, i podstawową kwestię porządku dziennego również należy traktować jako nadzwyczajną: omówienie wyników sprawdzenia całokształtu działalności rady gminnej i starosty, odwołanie poszczególnych poprzednio podjętych uchwał jako sprzecznych z ustawodawstwem Republiki Litewskiej, no i jeszcze deputowanych zobowiązano, by zadecydowali, czy zostanie J. Sinicki na stanowisku starosty, bowiem pod jego adresem sprawdzające osoby wysunęły poważne zarzuty, w tym nadużycia służbowe, negowanie ustawodawstwa, lekceważenie bezpośrednich obowiązków.

Podczas ogłoszenia aktu sprawdzania nie mogłem wyzbyć się natrętnej myśli, że większość zarzutów i wniosków jest bardzo znajoma. Wreszcie połapałem się: ależ, mniej więcej jest to to samo, co przeczytałem w sprawozdaniu naszej współpracownicy o przebiegu sesji w Rukojniach. Identyczność zadziwiająca: poparto uchwały zjazdu deputowanych Wileńszczyzny w Ejszyszkach o utworzeniu polskiej jednostki administracyjno-terytorialnej, wywieszono na siedzibie starostwa flagę obcego państwa, zorganizowano przeprowadzenie referendum ZSRR, wykonywano rozkazy wojsk i struktur okupacyjnych o prowadzeniu ewidencji poborowych i rezerwistów, przeciwdziałano wcielaniu w życie ustaw RL, wskazówek władz najwyższych. A oto i coś nowego: nie działają albo bardzo słabo działają komisje; J. Sinicki, deputowani do Rady w ciągu krótkiego okresu kilkakrotnie otrzymywali deficytowe materiały budowlane z funduszu gminy, zaniedbano biurowość.

Odpowiadając na powyższe zarzuty przewodniczącego komisji rewizyjnej rady gminnej, dyrektor Placieniskiej Szkoły Edward Tomaszewski m.in. zaznaczył:

— Że poparliśmy dokumenty zjazdu deputowanych Wileńszczyzny? Ależ nie było to jakieś nielegalne zbiegowisko, lecz forum pełnomocnych przedstawicieli jednego z regionów Litwy. W zgromadzeniach w Ejszyszkach czy Mościszkach udział wzięli deputowani do Rady Najwyższej RL, osoby na stanowiskach najwyższej rangi w strukturach RN i rządu republiki, wreszcie Państwowa Komisja ds. Litwy Wschodniej owocnie współpracowała z naszą Radą koordynacyjną. Więc gdzie tu kryminał? Że wywieszono flagę obcego państwa? Po pierwsze: nie była to flaga państwowa, lecz biało-czerwony symbol narodowy, a po drugie, podówczas nie było państwowych dokumentów reglamentujących wywieszanie flag, zatem siłą rzeczy nie mogliśmy łamać czy negować przepisów, jakie po prostu nie istniały. Uchwalono takowe — i płótno biało-czerwone zdjęliśmy. Gabinet, jak powiedziano w akcie sprawdzenia, ewidencji wojskowej? Zlikwidowano po odpowiednim rozporządzeniu władzy o zawieszeniu działalności komisariatów wojskowych ZSRR na terenie Litwy. Co prawda, etatowy pracownik zlikwidowanego gabinetu nadal pracuje w naszym starostwie, ale spełnia zupełnie inne funkcje. Referendum ZSRR? Ani rada gminna, ani starosta i jego podwładni w tym palców nie maczali. Co innego sondaż opinii publicznej na temat niezależnej Litwy! Że Rada podjęła sprzeczną z ustawodawstwem uchwałę o przywróceniu nazw historycznych na terenie gminy? Wierutne kłamstwo: takiej uchwały nie było i nie ma, w rzeczywistości skierowaliśmy prośbę do samorządu rejonowego na ten temat, ale prośba nasza zawisła w powietrzu...

— Z tymi historycznymi nazwami, całą toponimiką istnieje jakiś podwójny standard: w Wilnie wolno, zaś u nas nie — dodali Jarosław Wołkonowski i Stanisław Michalkiewicz, odwołując się do ogólnie przyjętych norm i zasad międzynarodowych w tej kwestii, m.in. znanej Uchwały nr 192 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie języków regionalnych i mniejszościowych. Deputowani są zdania, że skoro obecnie przedstawiciele RL podpisy swe stawią, przystępując do porozumień i aktów międzynarodowych, to zawarte w nich prawdy, postulaty i normatywy zobowiązują również na Litwie, w każdym jej regionie, rejonie, gminie.

— Że Sinicki, niektórzy deputowani kilkakrotnie otrzymywali materiały budowlane? — to już mówi przewodnicząca komisji społeczno-gospodarczej Rady Teresa Oleszkewicziute. — Przypomnijmy naszą uchwałę: przydzielać materiały budowlane przede wszystkim dla remontu mieszkań, a w miarę możliwości dla tych, którzy budują dom, jeżeli nie pomaga im gospodarstwo. Właśnie do tej kategorii trafił J. Sinicki, wymienieni w akcie sprawdzenia deputowani. I jeszcze: uchwaliliśmy, że nie wszystkie potrzebne materiały przydzielamy od razu, by nie skrzywdzić innych, by nie leżały te materiały bezużytecznie, a tylko w miarę posuwania się remontu czy budowy. Najpierw — i każdy to dobrze rozumie — potrzebne są cegły i cement, dalej budulec i wyroby z drewna, później dachówka, eternit, szkło, farby. A stąd i kilkakrotne prośby J. Sinickiego do naszej komisji, której powierzono przydział bardziej niż szczupłych zasobów, jakie otrzymujemy. Czy można dopatrzyć się tu jakiegoś kryminału?

— Więc co to za komisja? Jaki jest jej skład personalny? Dlaczego nie zechciała porozmawiać z deputowanymi, naszymi wyborcami? — posypały się pytania. — Jakie zatem ma pełnomocnictwa, zadania, kwalifikacje?

— Jak mamy traktować takie sprawozdanie? Szukanie dziury w całym? Jakaś nagonka? — oburzali się deputowani. — Czyż nie mamy do rozpatrzenia naprawdę ważkich, istotnych dla wyborców, całej gminy zagadnień? Prywatyzacja, ziemia, zbliżająca się zima — kłopotów i trosk co niemiara.

Rzeczywiście, dla mieszkańców Bujwidziszek, Zujun, Ciechanowiszek i innych wsi ostro stoi kwestia reprywatyzacji i prywatyzacji, a przede wszystkim chodzi im o ziemię żywicielkę. Uchwała radnych stolicy napawa byłych właścicieli nieruchomości bądź ich spadkobierców niepewnością co do sprawiedliwego rozstrzygnięcia problemu i odzyskania swego czy ojcowizny, zaognia dość skomplikowaną sytuację uwarunkowaną przekształceniami podczas kolektywizacji i przymusowym wywłaszczaniem oraz innymi przyczynami, jakie bynajmniej nie zależały od miejscowej ludności (nowe budownictwo, przekazanie sporych areałów do dyspozycji Wilna na mocy uchwał czynników republikańskich, założenie szkoły rolniczej potrzebującej pokaźnych masywów dla gospodarstwa ćwiczebnego) Nadmieńmy raz jeszcze: Rada Miejska zaaprobowała projekt tzw. wielkiego Wilna i zwróciła się do Rady Najwyższej RL z prośbą o przekazanie miastu aż 13 gmin rejonu, w tym również bujwidziskiej.

Jaka zatem rola, w razie realizacji projektu, przypada mieszkańcom gminy w tym poczwarnym olbrzymie? Czy odzyskają swoje i za jaką cenę? Kto wreszcie i jakim prawem decyduje nie tylko o ich losach, lecz również o przyszłości potomnych? Oczywiście, jak na razie, nie ma odpowiedzi na nurtujące ludność i deputowanych pytania. Stąd też propozycja: prosić władze najwyższe republiki, by wspomnianej uchwały radnych miasta nie rozpatrywano aż do sfinalizowania procesu prywatyzacji.

Jest to kwestia do rozwiązania na przyszłość, niech nawet najbliższą. A tak na bieżąco, już na dziś? Deputowani uchwalili drugi punkt porządku dziennego — rozpatrzenie próśb, podań i skarg obywateli, jednakże do omówienia nie doszło: przewodniczący sesji poinformował, że w ciągu liczonych godzin wpłynęło ponad 20 tych dokumentów ludzkich. Siłą rzeczy ani odpowiednie służby starostwa, ani komisje deputowanych nie zdążyły ich rozpatrzyć, sformułować w każdym konkretnym wypadku swoje wnioski i przedstawić deputowanym. Postanowiono więc powrócić do tego punktu na najbliższej sesji i jednocześnie zażądano, by starosta i jego aparat oraz komisje deputowanych zaktywizowali działalność w tym zakresie, przyśpieszając wstępne rozpatrzenie podań i załatwianie niezbędnych czynności.

Warto dodać, że lwia część podań dotyczy ziemi, odzyskania byłych swoich posiadłości bądź otrzymania przydziału gruntu zgodnie z ustawodawstwem republiki. Wiele kontrowersji wywołała kwestia składu personalnego zatwierdzonej przez pełnomocnika rządu na rejon wileński A. Merkysa gminnej służby reformy rolnej z D. Skridailą na czele.

— Być może, mianowany przez szanownego pana A. Merkysa, pełnomocnika rządu w rejonie wileńskim kierownik naszej najważniejszej w dobie obecnej służby jest człowiekiem szlachetnym, wyrozumiałym i życzliwym, posiada mnóstwo zalet, jest wreszcie jako weterynarz dobrym, a nawet doskonałym specem w swojej dziedzinie. Wolimy jednakże na jej czele, a co najmniej w jej składzie widzieć osoby, posiadające odpowiednie wykształcenie i nawyki pracy ekonomisty, mierniczego, agronoma, skoro w pierwszej kolei chodzi o nasze podstawowe bogactwo — ziemię. No i, oczywiście, funkcjonariusz tej służby powinien władać językami litewskim, polskim, rosyjskim. Wymaga tego bowiem skład naszej ludności — usłyszałem to nie tylko w przemówieniach i replikach deputowanych, lecz również od interesantów, miejscowych mieszkańców — akurat w tym dniu aż roiło się nie tylko w siedzibie starostwa, ale i na podwórku.

Czy są w gminie ludzie odpowiadający tym, powiedziałbym, wcale nie wygórowanym, a wręcz przeciwnie — elementarnym, niezbędnym wymaganiom?

— Naturalnie, są! — odpowiedzieli deputowani. W przededniu sesji odbyło się zebranie koła ZPL i jego sympatyków, na którym zapadła decyzja o wysunięciu kandydatur w skład służby. Wytypowano Jadwigę Jurewicziene i Władysława Nausa, ludzi dobrze tu znanych ze swej rzetelności i pracowitości, odpowiadających wymaganiom, o których mówiłem powyżej. Ale, jak się okazało, o składzie służby gminnej reformy rolnej w rej. wileńskim nie wiadomo dlaczego decyduje nie sesja Rady gminnej, lecz pełnomocnik rządowy. Deputowani wyrazili zdanie, że taki tryb podważa samodzielność samorządu w rozstrzyganiu konkretnych spraw na swym terytorium, a przez to podważa Ustawę o samorządzie terenowym. Postanowiono zaaprobować inicjatywę koła ZPL i zwrócić się do aktualnej władzy rejonowej z prośbą o włączenie wspomnianych osób w skład gminnej służby reformy rolnej. Chociaż właściwie nie bardzo zrozumiałem, dlaczego sesja rady gminnej nie utworzyła składu personalnego gminnej służby reformy rolnej i nie skierowała swego wniosku do pełnomocnika rządu na rejon wileński, w którego gestii jest zatwierdzenie bądź odrzucenie wniosku, nie zaś narzucanie gminie odgórnie własnych kandydatur.

Inna nader aktualna, nie cierpiąca żadnej zwłoki kwestia, skądinąd genetycznie powiązana ze wspomnianą powyżej, to przyjęcie obywatelstwa RL. Termin samookreślenia — 3 listopada br. błyskawicznie się zbliża: rozważania i bezczynność pochłonęły zbyt dużo czasu, toteż wątpliwe, czy da się nadrobić zaległości: w gminie mieszka sporo emerytów, ludzi w starszym wieku, cierpiących na wszelkiego rodzaju dolegliwości, a i możliwości, zaplecze techniczne, dziś, mimo dobrych chęci i zrozumienia konieczności zadeklarowania obywatelstwa, nie pozwalają na znaczne przyśpieszenie tego procesu. W ten lub inny sposób zahaczali i powracali do niego deputowani Stanisław Michalkiewicz, Jarosław Wołkonowski, Bronisław Miechowicz. W wyniku porządek dzienny sesji faktycznie został uzupełniony, a w związku z tym uchwalono, że każdy deputowany w swym okręgu wyborczym, jak również starosta gminy i jego aparat mają podjąć pilne kroki, by nie zaprzepaścić sprawy, dotrzeć do każdego potencjalnego obywatela RL, pomóc w załatwieniu formalności. A jednocześnie sesja uwzględniła powyższe przyczyny i zwróciła się do najwyższych władz republiki prosząc o przeniesienie terminu na późniejszą datę, mianowicie 31 grudnia br.

Niech Rada rozpatrzy i wywnioskuje, czy celowe jest dalsze pełnienie obowiązków starosty gminy przez J. Sinickiego powiedziano w dokumencie, który podpisał pełnomocnik rządu pan Arturas Merkys. Orzeczenie deputowanych głosi: Nie dostrzegamy powodów i podstaw dla votum nieufności wobec J. Sinickiego i w całej rozciągłości potwierdzamy jego pełnomocnictwa i funkcje żądając jednocześnie, by władza, aparat wykonawczy działał sprawniej i raźniej, bardziej stanowczo i konsekwentnie usuwał braki i niedociągnięcia, w tym w realizacji uchwał Rady, wskazówek i wymagań pełnomocnika rządu kierując się ustawodawstwem Republiki Litewskiej.

Michał ŁAWRYNIEC

Rozwój gospodarczy i socjalny Litwy w styczniu — wrześniu 1991 r.

(Dokończenie ze str. 2)

Przedsiębiorstwa łączności za podstawową działalność wszelkiego rodzaju uzyskały 236,4 mln rubli dochodu, czyli 1,8 razy więcej niż w roku ubiegłym. Mieszkańcom wyświadczono usługi wartości 91,2 mln rubli.

W ciągu 9 miesięcy br. **detaliczny obrót towarowy** wszystkich organizacji handlowych równał się 9127,8 mln rubli i był 1,8 razy (według cen faktycznych) większy, natomiast w cenach porównawczych o 35 proc. mniejszy niż w roku ubiegłym. Wpłynęło na to gorsze zaopatrzenie handlu w towary z funduszu rynkowego. Serów, kiełbasy, masła, wyrobów cukierniczych dostarczono o 6—14 proc. mniej, nabiału pełnomlecznego, mięsa, mleka i konserw rybnych, cukru — o 13—29 proc., konserw owocowo - warzywnych o 26, margaryny — o 44, ryb — o 40 proc. mniej niż w roku ubiegłym. Mięsa i wyrobów masarskich dostarczono o 19 proc. mniej, mleka i produkcji mleczarskiej — o 13 proc. mniej.. Dostarczono mniej ziemniaków i wszelkiego rodzaju warzyw. Mniej niż w roku ubiegłym dostarczono tkanin wełnianych (36 proc.), tkanin wełnianych i chust (24 proc.), tkanin jedwabnych (39 proc.), tkanin lnianych (38 proc.), rajstop dziecięcych (21 proc.), rajstop damskich (3 proc.), skarpet męskich (8 proc.), kurtek (16 proc.), płaszczy (39 proc.), obuwia (27 proc.), wyrobów dzianych (10 proc.).

W sierpniu br. **ceny na wszystkie towary** wzrosły o 3,5 proc. w porównaniu z lipcem i o 2,8 razy (włącznie ze sprzedażą towarów po cenach komercyjnych) w porównaniu z grudniem 1990 r. Ceny towarów spożywczych były 2,3 razy, nie spożywczych — 3,4 razy wyższe w porównaniu z grudniem roku ubiegłego. Ceny i taryfy płatnych usług dla ludności wzrosły o 11,2 proc. w porównaniu z lipcem i o 2,2 razy w porównaniu z grudniem roku ubiegłego. Przeciętne **wynagrodzenie za pracę brutto** w sierpniu wyniosło 682 ruble i było o 2 proc. większe niż w lipcu oraz dwukrotnie większe niż w IV kwartale 1990 r. Przeciętne pobory pracowników przemysłu w sierpniu wynosiły 760 rubli i były o 1 proc. niższe niż w lipcu.

W ciągu dziewięciu miesięcy br. **wpływy** do kasy Banku Republiki wynosiły 8345,2 mln rubli czyli o 3788,6 mln rubli więcej niż w roku ubiegłym. Z kasy banku wypłacono w gotówce o 4300,9 mln rubli więcej. **W obieg puszczono** 54,4 mln rubli, a w ubiegłym roku — 741,6 mln rubli. Resztki wkładów w banku oszczędnościowym wzrosły o 759,4 mln rubli w porównaniu z odpowiednim okresem minionego roku i stanowiły 7376,4 mln rubli.

W styczniu — wrześniu **przestępstw** zarejestrowano 32480, czyli o 24 proc. więcej niż w roku ubiegłym. Co dziesiąte przestępstwo jest ciężkie, a liczba ich wzrosła o 12 proc. Ponad połowa ogółu wykroczeń (55 proc.) — to kradzieże mienia prywatnego obywateli, przybyło ich o 23 proc. Zmalała ilość przestępstw w miejscach publicznych. Wzrosła ilość wykroczeń popełnionych przez nieletnich bądź z ich udziałem, osoby nietrzeźwe.

Departament Statystyki
przy rządzie
Republiki Litewskiej

Czy zostanie odrodzona autonomia Niemców Powołża?

(SPECJALNIE DLA „KURIERA WILEŃSKIEGO"

W piątek w Moskwie rozpoczął się 3-dniowy zjazd Niemców radzieckich. Podstawowymi tematami, które omówią delegaci, będzie problem utworzenia w RFSRR republiki niemieckiej. Będzie także mowa o tym, jak zmniejszyć migrację Niemców do RFN. Co roku wyjeżdża tam około 150 tys. Niemców.

Poniżej — polecamy uwadze Czytelników artykuł o problemach niemieckiej grupy etnicznej.

Nieco historii. W dniach 11—15 marca br. w Moskwie miał się odbyć I Zjazd Niemców ZSRR, planowany jeszcze na rok ubiegły. Ale dosłownie w przededniu tej daty, 7 marca o godz. 12 czasu moskiewskiego radio nadało komunikat Państwowej Komsji Problemów Niemców Radzieckich o tym, że zjazd odroczony zostaje na czas nieokreślony. Jako oficjalny powód podano trwające w kraju przygotowania do referendum ogólnozwiązkowego.

Ponadto parlamenty ZSRR i RFSRR nie zdążyły uchwalić aktów ustawodawczych w sprawie rehabilitacji represjonowanych narodów ZSRR, na których mocy miała być prowadzona praca w zakresie przywrócenia praw Niemców radzieckich.

Ale w tym czasie liczni delegaci zjazdu byli już w drodze do Moskwy. Toteż zarząd Ogólnozwiązkowego Towarzystwa Niemców Radzieckich „Odrodzenie" powołał alternatywny komitet organizacyjny nadzwyczajnego zjazdu i podjął decyzję o jego przeprowadzeniu w ustalonym zawczasu terminie. 12 marca w Domu Kultury jednego z zakładów zebrało się ponad połowa wybranych na zjazd delegatów, czyli miał on prawo podejmowania decyzji.

Referat „O drogach odbudowy państwowości Niemców ZSRR na Powołżu" wygłosił przewodniczący Ogólnozwiązkowego Towarzystwa Niemców Radzieckich „Odrodzenie" Henryk Grout. Referat wywołał ostrą i długotrwałą dyskusję, której atmosferę odzwierciedlały wywieszone na sali hasła: „50 lat dyskryminacji", „Republice Niemców nad Wołgą — tak!", „Pomóżcie nam, ratujcie nas!", „Naszą Ojczyzną — Powołże!".

Członek Rady Towarzystwa Wiktor Dizendorf wyłuszczył przed delegatami zjazdu koncepcję rozwoju socjalno - gospodarczego Republiki Niemieckiej nad Wołgą. Dyskusja nad tymi dwoma referatami zakończyła się uchwaleniem deklaracji zjazdu Niemców ZSRR, regulaminu tymczasowej rady ds. odrodzenia Republiki Niemieckiej nad Wołgą. Wybrano ówczesne kierownicze organy — Tymczasową Radę ds. Odrodzenia Radzieckiej Autonomicznej Republiki Niemców Powołża w składzie 50 osób oraz grupę nadzwyczajnych i pełnomocnych przedstawicieli zjazdu ds. wcielenia w życie jego uchwał (10 osób).

Zjazd zatwierdził także rezolucję rady przedstawicieli delegacji pierwszego (nadzwyczajnego) zjazdu Niemców ZSRR, uchwalił odezwę do ówczesnego przewodniczącego Gabinetu Ministrów ZSRR W. Pawłowa. Oba dokumenty skierowano na plenum.

Drugi etap zjazdu wyznaczono na 28 sierpnia 1991 roku — 50 rocznicę wysiedlenia radzieckich Niemców znad Wołgi, likwidacji ich autonomicznej republiki. Do tego czasu zjazd wprowadził moratorium na działalność Tymczasowej Rady ds. Odrodzenia republiki Niemców. Jego delegaci uznali, że tego okresu wystarczy, aby naczelne organy władzy ZSRR i RFSRR określiły swe stanowisko wobec uchwał zjazdu, przygotowały akty ustawodawcze o odbudowie bezprawnie zlikwidowanej Republiki Niemieckiej nad Wołgą.

Jaki więc jest stosunek niemieckiej, i nie tylko, społeczności wobec uchwał pierwszego etapu nadzwyczajnego zjazdu Niemców ZSRR? Nie jest jednoznaczny. Oficjalny komitet organizacyjny ds. przygotowania i przeprowadzenia zjazdu powołany przez rząd, oświadczył, że zjazd ten jest nieprawomocny, ponieważ nie było na nim kworum — dwóch trzecich wybranych delegatów. A tymczasem większość radzieckich Niemców w miejscach ich zwartego zamieszkania popiera stanowisko zjazdu o konieczności jak najszybszego przywrócenia autonomii niemieckiej nad Wołgą. Dalsze zwlekanie z tą kwestią grozi zanikiem narodu niemieckiego w ZSRR. Jedna jego część ulega asymilacji wśród innych narodów, druga — chcąc zachować swą narodową tożsamość — pragnie wyjechać do Niemiec. W ciągu dwóch ostatnich lat wyjechało przeszło 200 tysięcy osób. Około miliona Niemców — spośród dwóch, zamieszkałych w ZSRR, już wyraziło zamiar wyjazdu.

Coraz większą aprobatę idea odbudowy państwowości radzieckich Niemców zdobywa też wśród ludności obwodów saratowskiego i wołgogradzkiego, zamieszkałej na terytorium byłej Autonomicznej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej Niemców Powołża.

Według oceny grupy nadzwyczajnych i pełnomocnych przedstawicieli zjazdu Niemców ZSRR, która niedawno dokonała podróży do tych obwodów, zaledwie 10 procent ludności miejscowej opowiada się przeciwko odbudowie republiki Niemców Powołża na poprzednim terenie. Te 10 procent to przede wszystkim kierownicy różnego szczebla, którzy się boją utracić swe stanowiska w przypadku odbudowy republiki autonomicznej. To właśnie oni rozniecają antyniemiecką kampanię nad Wołgą chcąc stworzyć opinię, iż rzekomo wszyscy gremialnie opowiadają się przeciwko przybyciu tam Niemców.

Odwrotnie, ludzie pomni tego, jak kwitnąca była republika autonomiczna Niemców, żywią nadzieję, że z chwilą jej wskrzeszenia ponownie przeobrazi się podupadła gospodarka, jak i przed wojną będą tu zbierane obfite plony, w sklepach nie zabraknie mięsa i nabiału.

Podczas spotkania w Saratowskim Teatrze Dramatycznym grupy nadzwyczajnych i pełnomocnych przedstawicieli I zjazdu Niemców ZSRR z radą koordynacyjną ruchu „Demokratyczna Rosja", wielu ludzi okazywało Niemcom swą sympatię. Gdy przedstawiciel Tymczasowej Rady ds. Odrodzenia Autonomicznej Republiki NP Henryk Grout opowiedział o celach i zadaniach Ogólnozwiązkowego Towarzystwa Niemców Radzieckich „Odrodzenie", o programie pracy Rady Tymczasowej, kontaktach z parlamentem Rosji, uczestnicy spotkania podchodzili do niego, jego zastępców Gerharda Woltera, Aleksandra Szmidta, Wiktora Dizendorfa, kierownika wydziału zarządu „Odrodzenia" Walerego Weingardta, innych aktywistów niemieckiego ruchu, ściskali im dłonie mówiąc: „Zawsze żyliśmy z wami w przyjaźni, nic nie mamy do dzielenia!"

Rada koordynacyjna „Demokratycznej Rosji" postanowiła sprzyjać słusznej walce radzieckich Niemców o odbudowę ich państwowości na Wołdze. Opowiada się za tym również saratowskie stowarzyszenie „Sprawiedliwość", zrzeszające w zasadzie ludność rosyjskojęzyczną.

Po spotkaniu w Saratowie Henryk Grout oświadczył: „Organizacyjnie wstąpiliśmy do saratowskiego oddziału „Demokratycznej Rosji" i gotowi jesteśmy przyłączyć się do tego ruchu w skali ogólnorosyjskiej wszędzie, gdzie istnieją struktury Towarzystwa „Odrodzenie". Jedno ze swych naczelnych zadań kierownictwo ruchu Niemców radzieckich widziało właśnie w stworzeniu pozytywnej opinii publicznej w kraju, a zwłaszcza na Powołżu, wobec idei odrodzenia tam nielegalnie zlikwidowanej przez stalinowski reżim ówczesnej Autonomicznej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej Niemców Powołża.

Jeśli zaś, mimo wszelkich wysiłków, idea ta i nadal pozostanie tylko ideą, czyli, jak oświadczył zastępca przewodniczącego Rady Tymczasowej ds. Odrodzenia Autonomicznej Republiki NP Gerhard Wolter, jeśli po 6-miesięcznym moratorium na wcielenie w życie pełnomocnictw Tymczasowej Rady i jeszcze po pewnym czasie nie zostaną poczynione kroki w kierunku prawnego uznania autonomicznej republiki, to jeden z komitetów Tymczasowej Rady — ds. pomocy Niemcom, zmuszonym do wyjazdu za granicę, przekształci się w komitet organizacyjny wyjazdów. Decyzja ta może zostać podjęta. Musimy zająć się kwestią etnicznego zachowania narodu. Kierując się normami praworządnego państwa powinniśmy odzyskać to wszystko, co zdobyli Niemcy w ciągu długich lat zamieszkania w ZSRR. Do wyjazdu zostali zmuszeni. Dlaczego więc mają wyjeżdżać jak ubodzy?"

Bardzo byśmy chcieli, aby do tego nie doszło. Bo to przecież nasi Niemcy, rosyjscy!

Leonid SKOBELSKI,
pracownik gazety
„Neues Leben"

Z pomocą—angielscy specjaliści

Cztery dni na Giełdzie Litewskiej pracowali specjaliści Londyńskiej Firmy Prawniczej „Joint Exchange Committee", dokonali oni ekspertyzy działalności tej placówki. Na zakończenie swej wizyty spotkali się z dziennikarzami oraz brokerami giełdy.

— Na wnioski jeszcze za wcześnie — stwierdzili na konferencji prasowej goście — analizy wyników badań dokonamy u siebie w domu. Chcemy, aby w niezależnej Litwie mogła nadal funkcjonować gospodarka. A po to jest potrzebne stworzenie systemu rynkowego, zaś jedną z dróg osiągnięcia celu — to pomyślna działalność giełd, na których będą mieli możność współpracować i sprzedawca, i nabywca, ustalać ceny na towary. I wszystko to ma się odbywać w ramach ustaw prawnych.

A ustawy o giełdach, jak podkreślili eksperci angielscy, Litwa jeszcze nie ma. Zatem zobowiązali się oni w najbliższych terminach dostarczyć jej projekt, a także zarysy regulaminu pracy tego typu placówek.

Naszym biznesmenom brakuje profesjonalizmu, więc konieczne jest szkolenie brokerów i innych specjalistów. Nawiasem mówiąc, goście zakomunikowali, iż z Anglii dostarczy się specjalne programy naukowe, iż będą oni ubiegać się w rządzie swego państwa, aby założył specjalną fundację celem przygotowania fachowców litewskich zdolnych pracować na giełdach.

Z. WIRPSZA

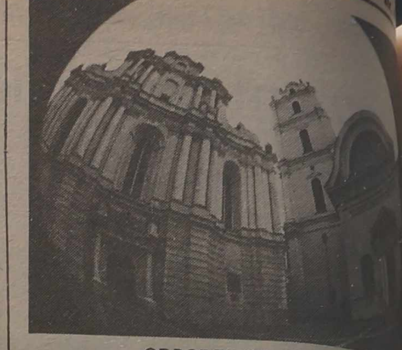

ODRODZENIE KOŚCIOŁA

Nauka nie jest zaprzeczeniem relig

Nad świętym Janem lecą
echa szumne,
Jakby orlemi poniesione póry,
Dawną powagą dostojne i dumne,
Akademickie ocknęły się mury:
Zagrzmiał potężnie hejnał
staroświecki...
(Artur Oppman)

Mury Uniwersytetu Wileńskiego rzeczywiście się ocknęły po 43 latach milczenia — 11 października z wysokiej dzwonnicy kościoła pw. św. Jana ponad dachami wileńskiej Starówki popłynął potężny głos dzwonu.

Dokładnie przed 420 laty Zygmunt August po uzyskaniu zgody biskupa wileńskiego Waleriana Protasewicza przekazał kościół pw. św. Jana Kolegium Jezuitów, które później przekształciło się w uniwersytet. Odtąd przez długie lata uniwersytet i kościół były ogniskiem oświaty i ducha, tolerancji i wzajemnego zrozumienia. Jedność wiedzy i wiary przez kilka stuleci warunkowało istnienie Uniwersytetu Wileńskiego, miało to ogromny wpływ nie tylko na kulturę i oświatę Litwy, lecz także ościennych państw i narodów. Aż oto w 1948 roku ta jedność została brutalnie przerwana. Kościół został zamknięty. Były tu różne składnice aż do 1978 roku, gdy w związku z 400-leciem Uniwersytetu Wileńskiego kościół odrestaurowano i urządzono Muzeum Nauki.

Czy ktoś z nas wierzył, że przyjdzie chwila, gdy do świątyni tej powróci krzyż, ockną się dzwony kościelne, ożyją organy... na chwilę powrócą dusze wielkich ludzi — profesorów i studentów, którzy przed laty klękali przed tym pięknym ołtarzem, którzy prowadzili w tych murach dialog z Bogiem.

— Dziś Uniwersytet Wileński nie zwraca kościoła, uniwersytet powraca do kościoła — powiedział rektor Uniwersytetu Wileńskiego Rolandas Pawilionis do osób, które zebrały się na dziedzińcu Piotra Skargi Uniwersytetu. Staliśmy się tego dnia świadkami wskrzeszenia historii. Między Uniwersytetem Wileńskim i arcybiskupstwem wileńskim została podpisana umowa, na mocy której kościół ma służyć potrzebom duchowym społeczności uniwersytetu. Opiekę nad kościołem mają sprawować Uniwersytet Wileński i Arcybiskupstwo Wileńskie. Ekspozycja historii UW zostaje przeniesiona do bocznych kaplic kościoła. Przenajświętszy sakrament będzie chroniony w kaplicy książąt Ogińskich. W kościele mogą b
wadzone wykłady z
sztuki sakralnej, filozo
nej i inne związane z
jem życia duchowego
ności uniwersyteckiej. M
tu także odbywać (z
niem należytej powagi)
stości uniwersyteckie,
muzyki klasycznej i
Msza Święta będzie tu cel
na dwa razy w tygodn
niedzielę o godz. 15 i w
o 19. Powyższą umowę p
li rektor UW Rolandas P
nis i biskup Juozas Tun
tem otwarły się podwo
cioła i biskup wniósł d
krzyż i dokonał wyświęc
tarza i całego kościoła. C
kie powinno być oddane
Ileż to razy przekraczali
ry tej świątyni pełni p
dla jej piękna i wielkośc
rycznej. Witała nas c
umarłych murów. 11 pa
nika powitała nas prze
utworem muzycznym —
Stanisława Moniuszki w
naniu chóru dziewczęce
działu filologii UW „
Symboliczny akcent — p
laty Stanisław Moniuszk
organistą w kościele św
Podczas uroczystej Mszy Ś
J. E. biskup Juozas Tun
wiedział:

— Cieszę się, że kośc
ciół odzyskał swoje p
nie. Dziś weszliśmy tu n
do zwykłego budynku, a
będziemy tu szukać stra
chowej. Dożyliśmy chwi
już nikt nikomu nie narz
łtu, musimy natomiast
wać do dobroci i zrozum
którzy przekazują nam
zasługują na ogromny sz
Nauka nie jest zaprzecz
religii, jak dotąd nam tw
no. Nauka i religia są
tego samego Boga. Wielu
tnych naukowców wierzy
wierzy w Boga. Więc od
każdego człowieka, który
nie dobra, prawdy i miło
wamy do tej świątyni.

Uniwersytet powrócił d
cioła. Ale skończyć
muszę smutną refleksją —
pię czy do kościoła powr
denci. Podczas uroczyst
— 11 października nie wid
ich wśród tłumu wiernych
wrócić do kościoła widocz
znaczy — powrócić do Bog

Lucyna DO

Fot. L. Was

---

5 TYS. RB. NA KONTO UNIWERSYTETU POLSKIEGO W WILNIE

Taką sumę na posiedzeniu Zarządu Miejskiego ZPŁ m. Wilna postanowiono przekazać Stowarzyszeniu Naukowców Polaków Litwy na założenie i rozwój działalności Uniwersytetu Polskiego w Wilnie. 5 tys. rb. w naszych czasach to oczywiście nie tak dużo, ale mając na
że polska wyższa uczel
wstaje od podstaw, pienią
na pewno się przydadzą w
bonce przeznaczonej do k
nia wiedzy i oświaty.

Kolejne poglądy na temat rozwoju stolicy

Wilno" jest ostatnio tematem bul- społeczeństwo. Zwłaszcza mieszkań- podwileńskich, którym zaczęło za- widmo kolosa miejskiego, wkraczającego na tereny od wieków zamieszki- przez ich przodków. trzeźwo myślący (nie tylko o własnym dobru, ale i innych) szukają najbardziej racjonalnego rozwiązania. Wilno będzie rosło, ale jak i czyim kosztem?

Dziś proponujemy uwadze Czytelników drugi materiał (poprzedni zamieściliśmy 5 października) omawiający perspektywy rozwoju stolicy republiki.

ości rozwoju Wilna o dyspersyjnej, tzn. o rozproszonym badała L. Janulienė. Zgodnie koncepcją ciągła struktura rozwijałaby się według sowych i ekstensywnie wych części. Prawdo- doprowadziłoby to do przestronnego zurba- rejonu podmiejskie- takiego rozwoju autor- dosyć dobre prze- socjalne i ekonomiczne. rozwoju gospodarki potrzeba nowych te- oraz zmiany orienta- rysłu, co znacznie ogra- zapotrzebowanie na nie- kowaną siłę roboczą. oczekiwać, iż z tego po- zmniejszy się mechaniczny ludności miasta. Małe biorstwa szeroko roz- się w miejscowoś- wiejskich, zmniejszy się zarobkowa, odrodzi się ych osiedli.

ulega wątpliwości, iż w podmiejskiej są dobre decentralizacji infra- produkcyjnej. Już w osiedlach położonych o km od Wilna skupiło się ludności niezatrudnionej twie. Zakładanie więc przedmieściach drobnych biorstw przyczyniłoby do poprawy zatrudnienia zmniejszyłoby się ob- infrastruktury demo- i transportowej „cen- Wilna".

więc też o uzupełnie- miejskiej sieci osiedli w niedużych kompleksów budownictwa mieszka- przeznaczonego dla Na te kompleksy zaleca ować ponad 80 proc. budownictwa mieszka- przewidzianego w programie lat 1991 — pozostałą część stanowiło- downictwo wielomieszka- skoncentrowane głównie cach Gilužiai i Landwa- Według obliczeń autorki, ownictwo dyspersyjne na- przeznaczyć około 7,5 terenów podmiejskich. wane kwartały różni- wielkością działek, któ- by być typu zagrodowe- lub 25 arów oraz domów ych z 6-arowymi działkami na jedno mieszkanie.

Obliczono, że 50 proc. zdolnej do pracy ludności przedmieść dałoby się zatrudnić na miejscu, m.in. w rolnictwie. Pozostali, zamieszkali w dogodniejszych pod względem komunikacji warunkach lub korzystający z własnego transportu udawaliby się do „centralnego" miasta. Zespoły mieszkalne takiej zabudowy liczyłyby 100—300 ha, tworząc nieduże grupy w odległości 1—2 km między sobą. Do grup trafiłyby również osiedla wiejskie, miasteczka i chutory, których zapotrzebowanie na zatrudnienie i usługi uwzględniano by osobno. W ten sposób kształtowałoby się nowe zurbanizowane środowisko miejsko-wiejskie.

Struktura dyspersyjna interesująca jest pod wieloma względami, zwłaszcza swym radykalnym zwrotem od budownictwa wielomieszkaniowego do indywidualnego. Nieduże masywy zespołów mieszkalnych zaleca się nie tylko ze względów architektonicznych. W wielu miejscach takie rozwiązanie podyktowane jest warunkami naturalnymi, rezerwą lepszych wolnych obszarów. Takie Wilno-sad w sposób dyspersyjny zurbanizowałoby cały obecny wileński rejon administracyjny.

Jednakże droga ta ma pewne ewentualne niepożądane skutki, o których w skrócie należałoby powiedzieć.

Sprzeczności urbanistyczne. Rejony podmiejskie dużych miast zazwyczaj mocno pociągają mieszkańców miast rejonów dalszych. Proces ten jest trudny do uregulowania. Włączając drobne elementy struktury miejskiej oraz rozszerzając infrastrukturę komunikacji i usług jeszcze bardziej zwiększyłby się napływ migrantów do przedmieści. W ten sposób rosłyby kompleksy mieszkaniowe nie tylko miasta, ale i rejonu. Wokół miasta już wkrótce nie pozostałoby wolnych terenów dla innych jego elementów funkcyjnych. Bardzo skomplikowałoby się administrowanie drobnych rozproszonych obszarów miejskich, ich współdziałanie z innymi użytkownikami ziemi rejonu, koordynacja zabudowy, rozwój ogólnej sieci inżynieryjnej i komunikacji.

Sprzeczności socjalne. Idealizując podmiejskie indywidualne budownictwo mieszkaniowe musimy pamiętać, że proponujemy też zmianę „miejskiego" trybu życia. Na przedmieściach brak życia społecznego, rozrywek, mało też dopomogą nawet dobre warunki komunikacji. Dlatego więc należy dokładnie znać odpowiednie nastawienia mieszkańców.

Inny ewentualny problem, to stosunki z mieszkańcami podmiejskich wsi. Zajdzie tu zjawisko odwrotne — wciskanie się między wsie, chutory i osiedla będzie też urbanizować i zmieniać tradycyjne środowisko mieszkańców rejonu. Proces ten może bardzo poszerzyć geografię niezgody.

Sprzeczności ekonomiczne. Wartość podmiejskich działek zawsze jest niższa niż w mieście centralnym. Mimo to może być dosyć wysoka, zwłaszcza w dobrym środowisku naturalnym, obok tras komunikacyjnych i inżynieryjnych, bliżej granic miasta itp. W razie potrzeby nabycia działek (a będzie to niezbędne w warunkach rynkowych) budownictwo stało by się bardzo drogie.

STRUKTURA GWIEZDNA

Model gwiezdnej struktury miasta, który badał autor niniejszego artykułu, jest dosyć szeroko znany w teorii i wypróbowany w praktyce (plany generalne Moskwy, Kopenhagi, Sztokholmu). Jest czymś w rodzaju rozprzestrzeniania się zwartego miasta w różne kierunki.

Możliwości „spokojnego" rozwoju Wilna prawdopodobnie są już wyczerpane, gdyż oczywiste stały się problemy transportu, zagospodarowania Starówki, rozwoju centrum społecznego miasta, ochrony środowiska naturalnego i in. Toteż celowość koncepcji rozwoju miasta ma być rozpatrywana i oceniana w dwóch aspektach — zewnętrznym i wewnętrznym.

„Zewnętrzne" gwiezdne warunki rozwoju Wilna uwarunkowane są właściwościami struktury planowej regionalnego, a zwłaszcza lokalnego systemu osiedli. Wyraźnie asymetryczne usytuowanie Wilna w regionie, rozmieszczenie potencjału naturalnego oraz elementów infrastruktury transportu w strefie podmiejskiej niezbyt sprzyjają temu schematowi miasta. Na przykład, przestronne sektory podmiejskie na północnym-wschodzie i południowym-zachodzie znajdują się w strefie wypoczynku i parków naturalnych. Sektorowi południowo-wschodniemu w jego rozwoju zawadza lotnisko, masywy leśne. Po drugiej stronie Wilii w części północno-zachodniej sporo jest ograniczeń geoekologicznych, brak odgałęzień kolejowych. Spośród krzyżujących się w Wilnie 9 ważnych autostrad oraz 5 linii kolejowych jedynie część odpowiadałaby gwiezdnej strukturze miasta. Autostrady o intensywnych międzypaństwowych przewozach (mińska, kowieńsko — kłajpedzka oraz ryska), należałoby i dalej strzec przed zetknięciem się z lokalną infrastrukturą mieszkalną i produkcyjną.

Niezbędny jest dla nich status „komunikacyjnych korytarzy", umożliwiający jak najskuteczniejsze (szybsze, bezpieczniejsze, przy mniejszym zanieczyszczeniu środowiska) połączenie odległych terenów z ośrodkami. Dla rozwoju terytorialnego bardziej perspektywiczne są miejscowe, kształtujące lokalny system kierunki transportu. Już dziś z łatwością można rozwijać miasto w kierunku Jaszun, w dalszym ciągu rozbudowywać kompleksy mieszkaniowe Nowej Wilejki oraz Landwarowa i Grzegorzewa, szerzej wykorzystując istniejące odgałęzienia kolejowe dla łączności z innymi dzielnicami miasta.

Mógłby znaleźć zastosowanie również odcinek Landwarów — Rudziszki, zwłaszcza w infrastrukturze wypoczynkowej, zdrowotnej, turystycznej itp. Przy tych odgałęzieniach powinno się skupić indywidualne budownictwo mieszkaniowe z działkami po 6 i 12 arów (zależnie od wartości terenu).

Podobny ze względu na zakres program lat 1991—2005 przypada na budownictwo wielomieszkaniowe. Mogłyby to być 3 — 4-kondygnacyjne oraz większe domy z unormowaną gęstością zaludnienia — 150—200 osób na hektar. Całe wielomieszkaniowe budownictwo na przewidziany okres oraz całe budownictwo po roku 2005 w ogóle, wliczając przedsiębiorstwa komunalne i przemysłowe, mogłoby się rozwijać w kierunkach wschodnim i częściowo zachodnim od obecnych północnych granic miasta. Jednakże złożone warunki krajobrazowe i geoekologiczne (lasy, rezerwaty przyrody, tarasowe doliny Wilii itd.) podyktowałyby tu rozmieszczenie struktur urbanistycznych, ich wielkość, kompozycję zabudowy. Gdy się patrzy na dzielnicę Lazdynai takie warunki są raczej zaletą. Nadające się do urbanizacji tereny dzieliłyby masyw na drobniejsze jednostki wzdłuż biegu Wilii. Są tu dobre warunki kształtowania typowej dla Wilna malowniczej zabudowy oraz charakterystycznego współdziałania ze środowiskiem naturalnym. Na tej prognozie terytorialnego rozwoju Wilna opierają się również „wewnętrzne" zmiany struktury miasta, odzwierciedlające zasadnicze momenty naszej koncepcji.

Rozwój funkcjonalno-przestrzenny śródmieścia. Centrum społeczne — to bodajże najstabilniejsza strefa funkcjonalna miasta, związana z zamierzchłą historią. W miarę rozwoju miasta zmiany i tu stają się nieuchronne. Wilno już raz się zmieniało, gdy centrum społeczne miasta ze Starówki przeniosło się do rejonu obecnej alei Giedymina (pocz. XX w.), a od lat 60 w dalszym ciągu rozwija się po prawej stronie Wilii. Nie może jednak trwać to ciągle. Już dziś centrum miasta traci charakterystyczne cechy — dostępność, zwartość przestrzeni, swoiste środowisko naturalne. Jednocześnie pogarsza się obsługa oddalających się dzielnic miasta, rośnie potok skierowanego do centrum transportu, zanieczyszczenie powietrza, przeładowanie instytucji. W dzielnicach peryferyjnych zaplanowane są własne kompleksy najpotrzebniejszych instytucji społecznych. Nigdy jednak nie osiągną one charakterystycznej dla większego centrum mnogości funkcji, atrakcyjności. Toteż musimy przygotować się do powstania nowego dużego ogólnomiejskiego ośrodka społecznego w przyszłym Wilnie. Wydaje się, że gdy miasto rozrasta się w kierunku północnym nowe centrum znalazłoby się w ciekawym otoczeniu historycznych stolic (Wilno — Kiernowo — Troki). Służyłoby całej północnej części — obecnym starostwom Paszilaicziai, Fabianiszki, Santaryszki oraz nowym odgałęzieniom rozwijającego się Wilna. Można wyobrazić sobie, jak obecne (historyczne) oraz nowe centrum uzupełniałoby się nawzajem w sensie funkcjonalnym. W miarę zmiany systemu gospodarczego republiki obok innych niezbędnych w nowym centrum mogłyby powstać prywatne banki, spółki ubezpieczeniowe, przedstawicielstwa spółek akcyjnych, giełda, hoteliki, zespoły rozrywkowe, duże sklepy itp. Tymczasem obecne śródmieście Wilna i Starówka pozostałaby strefą placówek kulturalnych, artystycznych, turystycznych, rządowych, religijnych i in.

Rozwój komunikacji i ratowanie Starówki. Są to bodajże najaktualniejsze i powiązane nawzajem kwestie. Do bardziej realnych wariantów zalicza się szybkobieżny tramwaj, który mógłby funkcjonować na posiadanych liniach kolejowych (w kierunku Jaszun, Landwarowa, Nowej Wilejki) i dalej się rozszerzać na inne części miasta. Prowadząc budownictwo w kierunkach północno-wschodnim i północno-zachodnim, szybkobieżny tramwaj może ukształtować ciągły północny objazd kolei (po odgałęzieniu się od Wiewisu i włączeniu się między Niemenczynem a Podbrodziem do linii kolejowej Wilno—Ignalina). Powstałaby możliwość znacznego usprawnienia ruchu zestawów kolejowych w bezpośrednim sąsiedztwie Starówki. Zmniejszyłoby to zanieczyszczenie powietrza, hałas. Dodatkowym efektem byłoby przeniesienie dworców kolejowego i autobusowego w strefę nowego centrum. Znacznie ograniczyłoby to potok transportu i ludzi dworców na Starówce, która się dusi w otoczeniu węzłów komunikacyjnych.

VILNIANA

ZURBANIZOWANY ODCINEK WILNO—KOWNO

Istotę wariantu badanego przez architekta J. Wanagasa (pisaliśmy o tym przed dwoma tygodniami w „Vilnianie") stanowi propozycja skierowania ku sobie rozwoju terytorialnego dwóch największych miast Litwy. Mieszkańcy Wilna i Kowna otrzymywaliby mieszkania w rozwijających się osiedlach między miastami — w Wiewisie, Elektrenai, Kaisziądorysie i in. Z pomocą komunikacji międzymiastowej dałoby się rozwiązać problem planowania rejonowego — zmniejszyć migrację, zacieśniać więzi produkcyjne miasta i wsi, polepszyć wypoczynek, więź z przyrodą. A propos, nie byłaby to jedyna tego typu zurbanizowana struktura na Litwie. Podobne odcinki proponuje się kształtować wzdłuż dróg Kowno — Jurbarkas — Kłajpeda, Kłajpeda — Telsziai — Sziauliai — Panewežys i in.

W moim przekonaniu jest to bodajże najbardziej kontrowersyjny wariant rozwoju Wilna. Wątpliwości budzi nie tyle jego wcielenie w życie, ile celowość socjalna i ekonomiczna. Jak wiadomo, migrantów pociągają najczęściej duże miasta, miejscami ich skupisk są strefy podmiejskie tych miast. Powstała tu już dosyć wysoka koncentracja ludności w porównaniu z przeciętną gęstością zaludnienia we wsiach republiki.

Wątpliwe, czy moglibyśmy propozycje kształtowania zurbanizowanego odcinka łączyć ze sprawami optymizacji funkcyjnych więzi. Wilno i Kowno są samodzielnymi ośrodkami z więziami socjalnymi i produkcyjnymi. Na połączony region tych miast przypada zaledwie około 10—15 proc. ogólnego zakresu więzi socjalnych. Jeszcze mniejsza jest rola więzi produkcyjnych tego kierunku, bo brak tu rozwiniętego przemysłu oraz bardzo intensywnej produkcji rolnej. Region ten raczej się wyróżnia swym bogactwem przyrody i krajobrazu. Mocno obciążona komunikacja transportowa między Wilnem a Kownem jest normalnym ruchem między sąsiednimi dużymi miastami.

Wobec tego kształtowanie zurbanizowanej strefy wykracza poza rozwój jednego czy dwóch miast. Jest to transformacja systemu osiedli całego regionu. Wiedząc o tym, że taki system jest wynikiem historycznie długiego i złożonego współdziałania potencjałów przyrodniczego, demograficznego i antropogenicznego, dla jego przeobrażenia niezbędne są bardzo ważkie argumenty oraz duże zasoby materiałowe.

Zigmas DAUNORAWICZIUS,
architekt

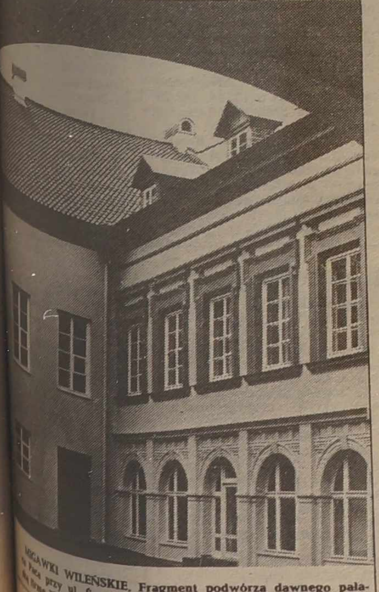

MIGAWKI WILEŃSKIE. Fragment podwórza dawnego pałacu Paca przy ul. Świętojańskiej odrestaurowanego przez polską firmę PKZ.
Fot. W. Charin

Pokłosie pokazu światowego

105 autorów z 15 krajów zgłosiło swe prace na pokaz „Polska fotografia w świecie", który się odbył w czerwcu br. w Szczecinie. I oto ostatnio redakcja otrzymała dwie edycje dotyczące tego wydarzenia. Pierwsza to album prac prezentowanych na tej wystawie, zaopatrzony w dane o autorach.

Komisarz wystawy Krystyna Łyczywek w przedmowie pisze: „Po bardzo trudnych latach w dziejach narodu polskiego następuje utęskniony i wyczekiwany proces integracji życia polskiego, obejmujący nie tylko tych, którzy mieszkają w macierzystym kraju, ale i tych, których losy rzuciły poza ziemię ojczystą.

„Pragniemy, by jak najliczniejszy udział fotografików polskich żyjących na całym świecie zamanifestował ich siłę przywiązania do ziemi ojczystej..."

Apel ten przyniósł nadspodziewany wynik. Do Szczecina przysłano 1370 prac — autorzy od najmłodszej szesnastoletniej uczennicy z Belgii do najstarszego — 84-letniego autora z Londynu.

Jeszcze ciekawszą pozycją jest edycja autorstwa tejże Krystyny Łyczywek „Rozmowy o fotografii. 1970—1990". Jak sugeruje autorka, są to rozmowy, które „przez prawie 30 lat miałam okazję przeprowadzać o fotografii z wieloma wybitnymi fotografikami, krytykami i historykami sztuki".

Znajdziemy więc tu wypowiedzi Jeen Eugene Atgeta (Francja), Andrzeja Friedmanna (USA), Zbigniewa Dłubaka (Polska), Mohameda Maradji (Maroko), Augusta Sandera (Niemcy) i wielu innych wybitnych fotografików. Edycja jest również ilustrowana niektórymi pracami tych autorów.

Inf. wł.

KONTAKTY ORKIESTR

Równo rok temu orkiestra symfoniczna Szkoły Sztuk Pięknych im. M. K. Cziurlionisa bawiła w Duisburgu (mieście, z którym nasz gród łączą partnerskie i przyjacielskie więzy).

Natomiast jutro do Wilna przybywa dziecięca orkiestra dęta z tego miasta, która nawiązała kontakty przyjaźni z ludową orkiestrą dętą Szkoły Średniej nr 7 m. Wilna. Właśnie w tych dwóch szkołach goście będą mieli spotkania, wystąpią z koncertami.

Inf. wł.

Sport

DUŻO NIEWIADOMYCH

Choć rozegrano aż 9 spotkań, miniona środa niewiele przejaśniła w eliminacjach mistrzostw Europy, których finały odbędą się latem roku przyszłego w Szwecji. Owszem, poszczególne jedenastki (te, co zwyciężyły) poczyniły kolejne kroki w stronę finałów, aczkolwiek na awans wypadnie jeszcze zaczekać. Przejdźmy zatem „spacerkiem" po grupach i zobaczmy, jak się tam stan rzeczy przedstawia.

W grupie I Czechosłowacja zwyciężyła Albanię — 2:1 i powiększyła łączny dorobek do 10 pkt. Był to jednak mecz o przysłowiową pietruszkę, albowiem awans z grupy już wcześniej zapewnili sobie rewelacyjnie grający Francuzi, notujący komplet 14 pkt po 7 meczach.

Do rozegrania pozostały jeszcze trzy pojedynki: 13 listopada Hiszpania zagra z Czechosłowacją, 20 listopada — Francja z Islandią, a 18 grudnia — Albania z Hiszpanią.

W grupie II Bułgaria pokonała San Marino — 4:0, a Rumunia — Szkocję — 1:0. W tabeli prowadzi Szwajcaria (10 pkt z 14 możliwych) przed Szkocją — 9 pkt i Bułgarią — 8 pkt.

Tu również mają być rozegrane trzy mecze: 13 listopada — Szkocja — San Marino, Rumunia — Szwajcaria, 20 listopada — Bułgaria — Rumunia.

W grupie III minionej środy panowało „zacisze". Po bezbramkowym remisie 12 października ZSRR z Włochami, ten pierwszy praktycznie zapewnił sobie przepustkę. Na koncie piłkarzy radzieckich — 11 pkt. Włochy, Norwegia i Węgry zgromadziły po 7 pkt.

Do rozegrania cztery mecze: 30 października — Węgry — Norwegia, 13 listopada — Włochy — Norwegia, Cypr — ZSRR, 21 grudnia — Włochy — Cypr.

W grupie IV jedną nogą w finale są piłkarze Jugosławii po wygranej z Wyspami Owczymi — 2:0. „Plavi" notują 12 pkt. W innym spotkaniu Irlandia Płn. wygrała z Austrią — 2:1.

13 listopada, kiedy to Dania zmierzy się z Irlandią Płn., a Austria z Jugosławią, zapadną ostateczne rozstrzygnięcia.

46 tys. widzów fetowało zwycięstwo jedenastki Niemiec nad Walią — 4:1. Radość była tym większa, że wiosną br. Walijczycy wygrali z aktualnymi mistrzami świata — 1:0. W tabeli prowadzi Walia (7 pkt z 10 możliwych) przed Niemcami (6 pkt z 8). Właśnie te drużyny mają najwięcej szans na awans.

Do rozegrania w grupie V pozostały trzy spotkania: 13 listopada — Walia — Luksemburg, 20 listopada — Belgia — Niemcy, 17 grudnia — Niemcy — Luksemburg.

Na prowadzenie w grupie VI wyszła Holandia po wygraniu z Portugalią — 1:0. Było to niezwykle ważne zwycięstwo „pomarańczowych", gdyż obecnie zgromadziwszy 11 pkt odskoczyli od Portugalczyków o 2 pkt.

Bynajmniej nie straciła jeszcze szans na awans Grecja, notująca na razie co prawda tylko 5 pkt, ale mająca do rozegrania aż 4 mecze. Szczegóły przedstawiają się następująco: 30 października — Grecja — Finlandia, 20 listopada — Portugalia — Grecja, 4 grudnia — Grecja — Holandia, 22 grudnia — Malta — Grecja.

Jak już informowaliśmy we wczorajszym numerze, w grupie VII Polska zremisowała z Irlandią — 3:3, a Anglia wymęczyła zwycięstwo z Turcją — 1:0.

Anglicy umocnili się na prowadzeniu, notując obecnie 8 pkt, Irlandia z Polską mają po 6 pkt, a Turcja jak dotąd wszystkie mecze przegrała.

Kto awansuje z grupy, dowiemy się 13 listopada, kiedy to Turcja zmierzy się z Irlandią, a Polska podejmuje w Poznaniu Anglię.

Wypada przypomnieć, że z każdej grupy awansuje po jednej drużynie, a finałową „ósemkę" uzupełni Szwecja jako gospodarz finałów.

FIFA MIĘKNIE

7 grudnia br. na posiedzeniu komitetu wykonawczego FIFA, jaki odbędzie się w Stanach Zjednoczonych Ameryki, ma być rozpatrzona kwestia przynależności Litwy do tej organizacji. Gdyby została rozstrzygnięta pozytywnie, reprezentacja Litwy zyskałaby prawo wzięcia udziału w eliminacjach Mundialu-96, choć oficjalny termin składania zgłoszeń już minął, a zarazem przed najlepszymi klubowymi jedenastkami znad Niemna i Wilii otworzyłyby się możliwości startu w europejskich pucharach.

Gwoli przypomnienia: Litwa została przyjęta do FIFA w roku 1923 i startowała w eliminacjach do mistrzostw świata 1934 i 1938 r. Niestety, w obu wypadkach nie towarzyszył jej sukces: w II mistrzostwach uległa Szwecji — 0:2, a w III — dwukrotnie przegrała z Łotwą — 2:4 i 1:5.

Po tym, kiedy Litwa została przywrócona w prawach członka MKOL, mięknie również FIFA, co wielce cieszy.

Rozmaitości

✦ Najwięcej za dzierżawę pomieszczeń biurowych muszą płacić biznesmeni w Tokio. Za metr kwadratowy powierzchni płaci się tam około 2 tys. dolarów rocznie. Za stolicą Japonii idzie Londyn, gdzie dzierżawienie metra kwadratowego kosztuje 900 dolarów. Następnie są: Singapur — 610 dolarów, Paryż — 600, Hongkong — 520, Nowy Jork — 370, Waszyngton — 340, Los Angeles — 290, Chicago — 280 i San Francisco — 260 dolarów. Mimo wysokich opłat dzierżawnych w stolicy Japonii jest nie wykorzystanych jedynie 0,5 proc. istniejącej powierzchni.

✦ Ochrona premiera Kanady i jego rodziny w ubiegłym roku finansowym kosztowała skarb 4,9 mln dolarów. Nie podaje się oficjalnie, ilu strażników ma rodzina B. Malroney, ale sądząc z ogólnej sumy (3,8 mln dolarów) to chodzi o kilkadziesiąt osób. Wszyscy oni należą do specjalnego pododdziału kanadyjskiej królewskiej policji konnej i odbywają specjalne przeszkolenie. Na opłacanie przejazdu strażników, podróżujących razem z premierem w ubiegłym roku finansowym wydano 637,5 tys. dolarów.

✦ Blisko ćwierć wieku Ladislav Likler poświęcił swej pasji — kolekcjonowaniu etykietek od sera. Jego kolekcja, uważana za drugą pod względem wielkości na świecie, liczy teraz blisko 118 tys. naklejek różnych gatunków sera, produkowanych w wielu krajach świata. Uznaniem zasług kolekcjonera czechosłowackiego stało się przyjęcie go na członka Zakonu Rycerzy Cambrey. Założony we Francji, zrzesza on teraz 26 osób, które poświęciły się studiowaniu historii sera i jego propagowania.

✦ W amerykańskim mieście Ventura (stan Kalifornia) na 6 lat więzienia został skazany chuligan, który telefonował do nieznajomych kobiet, obrażał je i groził rozprawą. Został ujęty podczas kolejnego przestępstwa. Ogółem przeciwko niemu wpłynęło ponad 100 takich skarg.

38-letni Steven Imler otrzymał nie maksymalny wyrok. Według prawa USA za to przestępstwo mógł być on skazany na 8 lat więzienia. Jednakże wzięto pod uwagę, że jest to jego pierwsza karalność i według amerykańskich kryteriów, ucierpiało nie tak już wiele osób.

✦ Po raz pierwszy w historii szczyt Mont Blanc pokonała ... 7-letnia dziewczynka. Naturalnie, że Valerie Schwarz nie była sama. Towarzyszył jej ojciec, z zawodu lekarz. Trzeba odnotować, że nie jest to jej pierwsza wspinaczka. Mając 5 lat Valerie zdobyła już naturalnie z ojcem, jeden ze szczytów wysokości 3.940 m.

Taka wspinaczka wzbudziła we Francji dosyć kontrowersyjną reakcję. Wielu lekarzy potępiło ten pomysł, podkreślając, że takie awantury mogą mieć bardzo smutny koniec.

Według doniesień prasy
przygotował
Zbigniew MARKOWICZ

Ten zabawny pies nazywa się Ziba i należy do pani Waters — mieszkanki angielskiego hrabstwa Sussex. Ziba uzyskał sławę na wyspach Albionu, ponieważ niejednokrotnie zdobywał pierwsze miejsce w konkursie o tytuł „najśmieszniejszego zwierzęcia domowego".

CZEKAMY NA ŁĄCZNOŚĆ Z

Litwa jako pierwsza spośród państw bałtyckich wyraziła pragnienie włączenia się do Eutelsatu — Europejskiego Satelitarnego Systemu Telewizji i Komunikacji.

Jak poinformowano agencję ELTA w Ministerstwie Łączności Litwy, członkowie tego systemu mają możliwość nie tylko oglądania programów telewizji krajów europejskich, czy korzystania z kanałów łączności. Mają oni również prawo do informacji banku danych instytucji Eutelsat, mogą na warunkach ulgowych otrzymywać pomoc wykwa-

HOROSKOP

Pod jaką gwiazdą urodziłeś się

KTO URODZIŁ SIĘ 19 PAŹDZIERNIKA

Bystry, subtelny, doskonale orientuje się w tym, co się dzieje dookoła.

Poszukuje wszystkiego, co nowe. Bystry, czujny, ostrożny, a jednocześnie zdecydowany. Nie potrafi być biernym w żadnej okazji życia. Jest bardzo odważny. Zwycięży nawet najpotężniejszych swych wrogów. Nie znosi niesprawiedliwości i marności uczynków.

Wady: mimo silnej woli nieraz pod wpływem otoczenia postępuje lekkomyślnie.

Nieostrożny w życiu codziennym — łatwo gubi różne drobiazgi, zapomina oddawać pożyczone książki itp. Gdy mu się zwraca uwagę lub go się krytykuje — bardzo tego nie lubi. Owszem — zawsze pożąda ogólnego uznania i nawet najmniejszym drobiazgiem można go dotknąć.

KTO URODZIŁ SIĘ 20 PAŹDZIERNIKA

Chętnie pomaga potrzebującym. Ma zawsze jakąś sprawę,

Ekrany

LIETUWA — **„Dwoje na kanapie"** (Francja) o 12, 14, 16, 18, 20.

HELIOS — I sala — **„Góral"** (USA) o 11, 13, 15, 17, 19, 21. II sala — **„Nie cofać się, nie poddawać"** (USA) o 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30.

PERGALE — **„Milane Roso"** (USA) o 11, 13, 15, 17, 19, 21.

WILNIUS — **„Metodyczny zabójca"** (USA), **„Kronika Litwy"** nr 14 o 11, 13, 15, 17, 19, 21.

WINGIS — **„Zabić „Szakala"** (ZSRR) o 10.30, 21. **„Dinozaury XX"** (2 serie, ZSRR) o 12.30, 16, 18.30.

LAZDYNAI — **„Metodyczny zabójca"** (USA) o 12, 14, 18, 20. **„Młode lata królowej"** (Austria) o 16.

TAIKA — I sala — **„Komandos"** (USA) o 15, 19, 21. **„Przygody przychodzącej niani"** (USA) o 17, 19, 20.X — **„Odważna czarodziejka, latająca na swym łóżku"** (USA) o 11, 13.

VIDEOSALON — **„Patron"**

Kalendarium

◉ **Sobota (19.X)** jest 292 dniem 1991 r. Do końca roku 73 dni.

◉ Znak Zodiaku — Waga.

◉ Imieniny: Pawła, Piotra, Ziemowita.

◉ Wschód Słońca — 6.55, zachód — 17.12. Długość dnia 10 godz. 17 min.

Niedziela (20.X)

◉ Imieniny: Ireny, Jana, Witalisa.

◉ Wschód Słońca — 6.57, zachód — 17.10.

◉ Długość dnia 10 godz. 13 min.

Poniedziałek (21.X)

◉ Imieniny: Celiny, Urszuli, Hilarego, Jakuba.

◉ Wschód Słońca — 6.59, zachód — 17.07.

◉ Długość dnia 10 godz. 08 min.

TV

20 PAŹDZIERNIKA

WILNO

– Wiadomości, 9.15 — kazanie, 9.30 — W rano, 10.30 — Robotni- 11.30 — Język litew- — Mistrzostwa Litwy mej. „Ekranas" (Pane- „Granitas" (Kłajpeda). Niedzielna muzyka, 13.15 TV. 14.05 — Kon- 15.20 — Rozmowy 16.20 — Audycja re- 16.50 — Film dok. 18.00 domości. 18.10 — Wielkie 18.55 — Ojczyzna, Bia- Litwini. 19.55 — Dobry 20.25 — Reklama, 20.30 rama. 21.00 — Program kultury. 21.30 — Stano- przewodniczącego RN re- 21.45 — Powrót Wydu- 22.15 — Wiadomości wie- 22.30 — Dobranoc.

MOSKWA I

– Sport dla wszystkich. – TSN 8.45 — Ciągnienie ". 9.00 — Miłosne wyz- 9.15 — Wczesnym ran- 10.00 — W służbie ojczy- 11.00 — Gwiazda poranna. – Klub podróżników, 13.00 dla wsi. 14.00 — Pod „Pi". Część 1. 15.00 — 15.15 — Pod znakiem „Pi" 15.40 — Zygzak powo- 15.55 — Legendy i baś- różnych krajów, 16.00 -15. 17.00 — Koncert. – Panorama międzynarodo- – Muzyka K. M. We- – Walt Disney prze- 19.00 — Film fab. „Czło- amfibia", 21.00 — Prog- 21.40 — Przegląd pi- 22.10 — Wieczór pamię- Mironowa, 0.05 — TSN. – Wiatr podróży, 1.10 — jazzowe. 2.10 — Film metr", Odc. 2

MOSKWA II

– Wieści, 8.20 —Gimna- poranna, 8.35 — Muzyka 9.05 – Film dok. 10.00 dla dzieci, 11.00 — 11.25 – Z Ameryki z 12.10 – Plastyk J. No- 12.30 – Święte i wie- 12.50 – Sztuka muzyki 13.30 — Film fab. – Film dok, 15.20 — Spo- Ponarowską, 16.10 — ekran Rosji, 17.10 TV „Kapitał". 17.40 jesteśmy z jednego 19.10 – Program artysty- 20.00 – Wieści, 20.20 — dzieci, 20.35 — Kon- 21.20 — Film – Benefis pisarza A. 22.55 — Reklama. – Wieści. 23.20 — K-2

PONIEDZIAŁEK, 21 PAŹDZIERNIKA

WILNO

– Lekcja angielskiego. – Program CNN. 18.00 Wiadomości, 18.10 — Przeg- 18.50 — Wiadomo- południowe (ros.). 19.00 — polskie. 19.10 — Stop 19.25 – Koncert. 19.55 — elementarz. 20.00 — Dob- 20.25 — Reklama. – Panorama. 21.00 — sportowy. 21.30 — Kro- 22.00 — 01... 22.30 — Telegiełda. Studio sportowe. 23.15 Wiadomości wieczorne. 23.30 Postscriptum. 23.40 — Lekc- angielskiego.

MOSKWA I

– Poranek. 9.05 — Prze- 9.35 — Premiera przedstawienia. M. Sałtykow „Cienie". 11.30 — Kre- 12.00 — TSN. 12.10 — ludowe różnych 12.15 — Maraton-15. 15.15 — To było TV film fab. „U- w przedziałach". Odc. 1. 16.35 — Godzina dla dzieci z lekcją franc. 17.35 — „Jedenaście lat i całe życie". 18.25 — Notatnik. 18.30 — TSN. 18.45 — Rynek. Czas wyboru. 18.15 — Kreskówka. 19.25 — Film dok. 20.00 — Premiera TV przedstawienia. M. Sałtykow-Szczedrin „Cienie". 21.00 — Program inform. 21.40 — Cd. TV przedstawienia „Cienie". 22.35 — Dziennik parlamentarny. 22.50 — Telewizja autorska. Podczas przerwy o 22.50 — TSN. 0.50 — „Portrety jazzowe". 1.50 — „Jesienny wiatr". 2.15 — Na III Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Prawosławnej w Moskwie.

MOSKWA II

8.00 — Gimnastyka poranna. 8.15 — TV filmy dok. 8.35 — Język włoski. 9.05 — W świecie zwierząt. 9.50 — Programy autorskie J. Nagibina. 11.00 — Film dok. 11.30 — TV informacyjny program komercyjny. 12.00 — Spektakl E. Nekrosziusa „Nos". wg. N. Gogola. 13.00 — TV film fab. „Człowiek na przystanku". 14.05 — Film-koncert. 14.40 — Pogadanki o plastykach. 17.00 — TV abonament muzyczny. 18.00 — Kreskówka. 18.15 — W świecie zwierząt. 19.00 — Własne zdanie. 19.10 — Program art. publ. „Krawędzie". 19.55 — Reklama. 20.00 — Wieści. 20.20 — Dobranocka. 20.35 — Kwestia chłopska. 21.00 — Filmy dok. 22.05 — Program art.-publ. „Piąte koło". 22.55 — Reklama. 23.00 — Wieści. 23.15 — Cd. „Piątego koła".

WTOREK, 22 PAŹDZIERNIKA

WILNO

7.30 — Lekcja angielskiego. 7.45 — Dzień dobry. 8.10 — Nasz elementarz. 8.15 — 01... 02...03. 8.45 — U Danute. 9.40 — Stop AIDS. 9.55 — Studio sportowe. 10.30, 16.35 — Lekcja angielskiego. 17.00 — Program CNN. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Przegląd krajowy. 18.50 — Wiadomości popołudniowe (ros.). 19.00 — Studio polskie. 19.10 — Państwo i obywatel. 19.40 — Słowo chrześcijanina. 19.50 — Koncert. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Muzyka. 21.35 — Komentarz rządowy. 21.50 — Program ekonomiczno-publ. 23.00 — Święto studentów WIP. 23.20 — Wiadomości wieczorne. 23.40 — Postscriptum. 23.50 — Lekcja angielskiego.

MOSKWA I

6.30 — Poranek. 9.05 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 1. 10.10 — Godzina dla dzieci (z lekcją franc.). 11.10 — Na arenie cyrku. 12.00 — TSN. 12.10 — Nowości giełdowe. 12.25 — Równoległe światy. 14.15 — Telemixt. 15.00 — TSN. 15.15 — Film dok. 15.45 — Film fab. „Uwaga, w przedziałach"; Odc. 2. 16.50 — Razem z mistrzami. 17.05 — Dziecięcy klub muzyczny. 17.50 — Kreskówka. 18.10 — Nowości giełdowe. 18.30 — TSN. Wydanie międzynarodowe. 18.45 — Notatnik. 18.50 — Świat hobbystów. 19.05 — Szczeble. 19.50 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 1. 21.00 — Program inform. 21.40 — Program sportowy. 23.40 — Dziennik parlamentarny. 23.55 — TSN. 0.10 — „Słowo" przedstawia. 1.15 — Rozmowy z biskupem W. Rodzianką. 1.35 — Mistrzostwo ZSRR w atletyce. 2.20 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 1.

MOSKWA II

8.00 — Gimnastyka poranna. 8.15 — TV Filmy dok. 8.35, 9.05 — Język francuski. 9.35 — Kreskówka. 9.40 — Koncert. 10.25 — Rozmowy o kulturze rosyjskiej. 11.00 — Program art.-publ. „Piąte koło". 13.00 — TV film fab. „Powództwo cywilne". Odc. 1. 14.05 — Gimnastyka rytmiczna. 14.35 — Film dok. 17.00 — Klub podróżników. 18.00 — Wiersze A. Puszkina. 18.30 — Dialog z komputerem. 19.00 — Parlamentarny informator Rosji. 19.15 — TV przegląd „Daleki Wschód". 20.00 — Wieści. 20.20 — Dobranocka. 20.35 — Specjalny informator komercyjny. 20.45 — Filmy dok. 21.35 — Program Cwietowa. 22.05 — Patrycja Kaas w Moskwie. 22.55 — Reklama. 23.00 — Wieści. 23.30 — Cd. Patrycja Kass w Moskwie.

ŚRODA, 23 PAŹDZIERNIKA

WILNO

7.30 — Lekcja angielskiego. 7.45 — Dzień dobry. 8.10 — Ziemia rodzinna. 9.10 — Nasz język. 9.40 — Sady Paneweżysu. 10.05 — Okno: nowości ze świata. 10.30, 16.45 — Lekcja angielskiego. 17.00 — Program CNN. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Przegląd krajowy. 18.50 — Wiadomości popołudniowe (ros.). 19.00 — Studio polskie. 19.10 — Koncert. 19.25 — Pół godziny po lekcjach. 19.55 — Nasz elementarz. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Studio państwowe. 22.00 — Wieczór muzyki. 23.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — Postscriptum 23.40 — Lekcja angielskiego.

MOSKWA I

6.30 — Poranek. 9.05 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 1. 10.10 — Dziecięcy klub muzyczny. 10.55 — „Słowo" przedstawia. 12.00 — TSN. 12.10 — Koncert. 15.00 — TSN. 15.15 — TV film dok. 15.35 — TV serial „Trust, który upadł", odc. 1. 16.40 — Godzina dla dzieci (z lekcją ang.). 17.40 — Planeta. 18.25 — Notatnik. 18.30 — TSN. 18.45 — Pilot giełdowy. 18.55 — Kreskówka. 19.05 — Szczera rozmowa. 19.50 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 1. 21.00 — Program inform. 21.40 — Kreskówki dla dorosłych. 22.00 — Puchar UEFA w piłce nożnej, 1/16 finału. Podczas przerwy (22.50) — Dziennik parlamentarny. 23.50 — TSN 0.05 — Puchar UEFA w piłce nożnej, 1/16 finału. 1.45 — Skarbnica muzyczna. 2.15 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 1.

MOSKWA II

8.00 — Gimnastyka poranna. 8.15 — Kreskówka. 8.35, 9.05 — Język niemiecki. 9.35 — TV Film dok. 9.55 — Programy autorskie A. Adoskina. 11.00 — Rosja nieznana. 11.35 — Program Cwietowa. 12.05 — K—2 przedstawia. 12.50 — Film fab. „Powództwo cywilne". Odc. 2. 13.55 — II Festiwal folklorystyczny narodów Powołża w Niżnim Nowgorodzie. 14.25 — Mistrzowie sztuki. 17.00 — Koła menagerów. 17.30 — Świat, w którym żyjemy. 18.45 — Abecadło kariery. 18.30 — Kreskówka. 18.55 — Piłka nożna. Puchar mistrzów. „Dynamo" (Kijów) — „Broendby" (Dania). Podczas przerwy o 19.45 — Wieści. 20.30 — Dobranocka. 21.05 — Filmy dok. 21.55 — Na sesji Rady Najwyższej RFSRR. 22.25 — Czar romansu rosyjskiego. 22.55 — Reklama. 23.00 — Wieści. 23.20 — Program Phila Donahue.

CZWARTEK, 24 PAŹDZIERNIKA

WILNO

7.30 — Lekcja angielskiego. 7.45 — Dzień dobry. 8.10 — Nasz elementarz. 8.15 — Program dla dzieci. 9.15 — Ziemia kłajpedzka. 10.15 — Pamiętaj o sobie. 10.35, 16.45 — Lekcja angielskiego. 17.00 — Program CNN. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Przegląd krajowy. 18.50 — Wiadomości popołudniowe (ros.). 19.00 — Studio polskie. 19.10 — Pół godziny dla partii. 19.40 — Mówią Bałtowie. 19.50 — Łotewskie pieśni ludowe. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Ekokurier. 21.10 — Koncert. 21.30 — Stanowisko premiera. 22.00 — Brzeg. 21.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — Postscriptum. 23.40 — Lekcja angielskiego.

MOSKWA I

6.30 — Poranek. 9.05 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 2. 10.40 — Kreskówki. 11.10 — Puchar UEFA w piłce nożnej, 1/16 finału. Podczas przerwy o 12.00 — TSN. 13.00 — Komunikaty MSW. 14.15 — Telemixt. 15.00 — TSN. 15.15 — Trzeci wiek. 16.30 — Serial „Trust, który upadł". Odc. 2. 17.35 — Kreskówka. 17.45 — ONZ za lepszą przyszłością. 18.25 — Notatnik. 18.35 — TSN. 18.45 — Do lat 16 i więcej. 18.25 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 2. 21.00 — Program inform. 21.40 — Komunikaty MSW. 21.55 — Film dok. „Artiom". Odc. 1 i 2. Podczas przerwy o 22.30 — Dziennik parlamentarny. 23.45 — TSN. 24.00 — Przegląd piłkarski. 0.30 — Prognoza muzyczna. 1.00 — Rozmowy z biskupem W. Rodzianką. 1.20 — Koncert. 2.10 — Film fab. „Więzień zamku Iff". Film 2.

MOSKWA II

8.00 — Gimnastyka poranna. 8.15 — Film dok. 8.35, 9.05 — Język hiszpański. 9.35 — Kreskówka. 10.00 — „Lata, które mi przypadły...". 11.00 — Film dok. 11.30 — Program „Kąt prawdy i pola jamskiego". 12.00 — Film dok. 12.30 — Rosja nieznana. 13.00 — TV film fab. „Konstelacja miłości". Odc. 1. 14.05 — Film dok. 14.35 — Film-koncert. 15.10 — Gimnastyka rytmiczna. 17.00 — Rozgrzewka dla erudytów. 17.30 — Język rosyjski. 18.00 — Kontakt-forum. 18.30 — Mama, tata, i ja. 19.00 — Informator parlamentarny Rosji. 19.15 — „Krawędzie". 20.00 — Wieści. 20.20 — Dobranocka. 20.35 — Film dok. 21.30 — Na sesji RN RFSRR. 21.55 — Program art.-pub. „Piąte koło". 22.55 — Reklama. 23.00 — Wieści. 23.20 — cd. „Piątego koła".

PIĄTEK, 25 PAŹDZIERNIKA

WILNO

7.30 — Lekcja ang. 7.45 — Dzień dobry. 8.10 — Mówią Bałtowie. 8.25 — Powroty. 9.05 — Stolica. 9.45 — Okno: nowości ze świata. 10.30, 16.45 — Lekcja ang. 17.00 — Program CNN. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Przegląd krajowy. 18.50 — Wiadomości popołudniowe (ros.). 19.00 — Studio polskie. 19.10 — Koncert. 19.40 — Pamiętaj o sobie. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Trybuna katolicka. 21.10 — Nowości DOK. 21.30 — W świecie filmu. 23.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — Postscriptum. 23.40 — Na I Międzynarodowym Konkursie Piosenki „Wilno-91".

MOSKWA I

6.30 — Poranek. 9.05 — Innowacja. 9.20 — Do lat 16 i więcej. 10.00 — Godzina dla dzieci (z lekcją ang.). 11.00 — Kreskówka. 11.10 — TV film dok. „Artiom". Odc. 1 i 2. Podczas przerwy o 12.00, 15.00 — TSN. 15.10 — Zwycięzcy. 16.10 — Serial „Trust, który upadł". Odc. 3. 17.15 — Nowości giełdowe. 17.45 — Notatnik. 17.50 — Kreskówka. 18.00 — Partner. 18.30 — TSN. 18.45 — Człowiek i prawo. 19.30 — WID przedstawia: „Pole cudów". 21.00 — Program inform. 21.40 — WID przedstawia. Podczas przerwy — Dziennik parlamentarny. 1.25 — Poezja. 2.25 — Zaprasza Carl Molk (Austria).

MOSKWA II

8.00 — Gimnastyka poranna. 8.20 — Koncert. 8.35, 9.05 — Język ang. 9.35 — Kreskówka. 10.00 — O życiu i twórczości M. Lermontowa. 11.00 — „Piąte koło". 13.00 — Film fab. „Gwiazdozbiór miłości". Odc. 2. 14.10 — Koncert. 14.30 — Baśnie dla teatru. 17.00 — Film n.-p. 17.30 — W świecie pieniędzy Adama Smitha. 18.05 — Muzeum na Delegackiej. 18.45 — Przedsiębiorczość i tradycja. 19.00 — „Respublika przedstawia". 19.55 — Reklama. 20.00 — Wieści. 20.20 — Dobranoc, dzieci. 20.35 — Program artystyczny. 21.15 — Filmy dok. 22.15 — Na sesji RN RFSRR. 22.55 — Reklama. 23.00 — Wieści. 23.20 — Występy gościnne teatru. 0.20 — Program rozrywkowy.

SOBOTA, 26 PAŹDZIERNIKA

WILNO

9.00 — Wiadomości. 9.15 — Program dla dzieci. 10.15 — Kraj Kłajpedzki. 11.15 — Panorama tygodnia. (ros.). 11.30 — Zgoda (ros.). 12.30 — Program białoruski. 12.50 — Zdrowie. 13.20 — Film fab dla dzieci „Mała królewna" (USA). 14.55 — Sport. 16.00 — Cudzego bólu nie bywa. 17.00 — Okno na świat. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Przegląd krajowy. 18.50 — Wiadomości wieczorne (ros.). 19.00 — Studio polskie. 19.10 — U Danute. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Pod własnym dachem. 21.50 — Koncert muzyki ludowej. 22.15 — Film Polskiej TV „Dekalog", odc. 2. 23.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — Nocne kino.

MOSKWA I

6.30 — Gimnastyka poranna. 7.05 — Film rys. „Myszka i czarna maska". 7.30 — Koncert przyjaźni. 8.00 — Gimnastyka rytmiczna. 8.30 — TSN. 8.45 — Zdrowie. 9.15 — W świecie zwierząt. 10.00 — „Burda Moden" proponuje. 10.30 — Poranny program rozrywkowy. 11.00 — Agencja ekonomiczna. 12.00 — W świecie pasji. 12.15 — Wspomnienie o piosence. 12.50 — Przegląd ekologiczny. 13.05 — Kreskówka. 13.10 — Filmy reż. A. Bielińskiego. 14.15 — Dopomóż sam sobie. 15.00 — TSN. 15.15 — Film fab. „Bajka o straconym czasie". 16.45 — Ludzie i historia. 17.45 — Cudowny gród Moskwa. Film I — „Złotogłowa stolica". 18.30 — Kreskówka „Pszczółka Maja", odc. 17. 18.55 — W 80 rocznicę urodzin A. Rajkina. 20.00 — Program inform. 21.40 — Film fab. „Drugie życie Eddi Holma" (Duńska TV). 23.50 — TSN. 0.10 Historia pewnego benefisu. 1.25 — Film fab. „Źródło". Odc. 1 i 2.

MOSKWA II

8.00 — Gimnastyka poranna. 8.25 — Kreskówka. 8.35 — Festiwal „Post-Montre-91". 10.35 — Dzieje rodziny z Irkucka. 11.00 — Videokanał „Plus 11". 13.00 — Filmy dok. 14.00 — Przez własne okulary. 14.20 — Dobrze zapomniane stare. 15.05 — Uratuj i zachowaj. 16.00 — Puchar świata w piłce nożnej inwalidów. 16.25 — „Respublika prezentuje". 17.20 — Dom w Czystych Prudach. 19.00 — W Parlamencie Rosji. 19.10 — Program W. Pozniera i F. Donahue. 20.00 — Wieści. 20.20 — Dobranoc, dzieci. 20.35 — Miss prasy ZSRR. 21.15 — Mistrzostwa ZSRR w koszykówce. VEF (Ryga) — CSKA. 21.55 — Import muzyczny Rosji. 22.55 — Reklama. 23.00 Wieści. 23.20 — Program muzyczny. 23.50 — Film fab. „Erotissimo". (Fr.).

Rocznice tygodnia

⊙ 21 października 1856 r. urodził się **Antanas Wileiszis** (zm. 1919), litewski działacz społeczny, lekarz.

⊙ Przed 150 laty, 21 października 1841 r. urodził się **Silwestras Baltramaitis** (zm. 1918), litewski bibliograf i etnograf.

⊙ 21 października 1931 r. zmarł **Arthur Schnitzler** (ur. 1862), pisarz austriacki, jeden z czołowych przedstawicieli impresjonizmu europejskiego.

⊙ 22—23 października 1988 r. odbył się zjazd założycielski **Litewskiego Ruchu na Rzecz Przebudowy „Sajudis"**.

⊙ 22 października 1936 r. w Albacete (Hiszpania) powstał **polski batalion im. J. Dąbrowskiego.**

⊙ Przed 180 laty, 22 października 1811 r. urodził się Ferenc Liszt (zm. 1886), wybitny węgierski kompozytor, pianista i dyrygent.

⊙ 23 października 1956 r. **na Węgrzech rozpoczęły się demonstracje i wiece przeciwko władzom komunistycznym,** doszło do walki zbrojnej.

⊙ Przed 85 laty, 23 października 1906 r. urodził się **Antoni Kenar** (zm. 1959), polski rzeźbiarz i pedagog.

⊙ 23 października 1906 r. zmarł **Paul Cezanne** (ur. 1839), malarz francuski, jeden z twórców malarstwa współczesnego.

⊙ Przed 130 laty, 23 października 1861 r. zmarła **Wanda Antonina Leszczyńska** (ur. 1842), aktorka teatrów wileńskich.

⊙ 24 października — **Międzynarodowy Dzień ONZ.**

⊙ 24 października 1901 r. urodził się **Zygmunt Puławski** (zm. 1931), polski pilot i konstruktor rodziny samolotów myśliwskich PZL.

⊙ Przed 110 laty, 25 października 1881 r. urodził się **Pablo Picasso** (zm. 1973), malarz hiszpański, jeden z najbardziej wszechstronnych i aktywnych artystów współczesnych.

⊙ 25 października 1811 r. urodził się **Evariste Galois** (zm. 1832), matematyk francuski, twórca nowoczesnej teorii równań algebraicznych oraz teorii grup.

⊙ 26 października 1866 r. urodził się **Ignacy Daszyński** (zm. 1936), działacz polskiego ruchu socjalistycznego.

Co ujrzymy na ekranach

* **Oktagon** * **Pokazowa gra skazańców** *

* **„Oktagon"** — to film amerykańskiego reżysera E. Carsona, którego zasadniczą zaletą jest to, że występuje w nim ulubieniec publiczności, słynny mistrz karate Chuck Norris. Jego bohater, śmiały, silny i bezlitosny Scott James z narażeniem życia atakuje szkołę szkolącą zawodowych najemnych zabójców i terrorystów. W akcji pomaga mu urocza przyjaciółka. W ten sposób ratują ewentualne ofiary przed łotrami.

* **„Pokazowa gra skazańców"** — tak się nazywa praca amerykańskiego reżysera M. Piro. Główną postacią jest menager, który wymyślił dla znudzonych telewidzów oryginalny program. Jego bohaterami są skazańcy, którym daje się szansę ocalenia. Dla miłośników ostrych wrażeń przeznaczone jest transmitowanie w telewizji wykonanie wyroku nad tym, który przegra. Takie gry bardzo się nie podobają przyzwoitym obywatelom i mafii. Przyzwoici obywatele protestują po cichu, natomiast mafia postanawia wprowadzić porządek i „wepchnąć" na ekran samego autora programu.

N. ANDRIJAUSKIENE

Krzyżówka

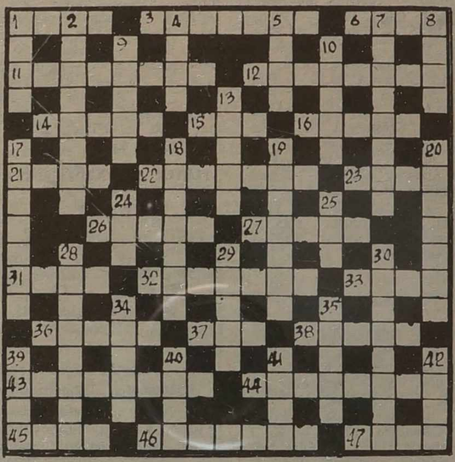

POZIOMO: 1 — indomalajska palma o jadalnych nasionach; 3 — nadzwyczajne zjawisko; 6 — kamień półszlachetny stosowany w jubilerstwie; 11 — chroniona, owadożerna roślina torfowiskowa; 12 — rodzaj haubicy; 14 — miasto w Polsce; 15 — gatunek czapli 16 — cienki papier satynowany; 21 — kaczka norowa; 22 — cichy szmer; 23 — długi, kąśliwy język powtarzający plotki; 26 — mebel do siedzenia; 27 — słynny lekarz Zygmunta Augusta (1510—68); 31 — mitologiczny galijski bóg-drwal; 32 — ulubieniec, faworyt; 33 — szczelina powstająca w drewnie podczas piłowania; 36 — skrzynka tekturowa na cukierki, ciastka; 37 — instrument muzyczny; 38 — potocznie fiasko, niepowodzenie; 43 — tylna część bomby lub autor utworu „Gdy owoc dojrzewa"; 44 — słomiany dach; 45 — bardzo cienka i miękka tkanina, rodzaj batystu; 46 — krata z drewnianych listew układana na dnie łodzi; 47 — główna część starożytnej świątyni greckiej.

PIONOWO: 1 — legowisko; 2 — bogato zdobiona wysoka laska, oznaka władzy biskupa; 4 — skóra z tchórza; 5 — urodziwy młodzieniec; 7 — gatunek łososia pacyficznego; 8 — uroczysty strój sędziów, prokuratorów; 9 — duży palec; 10 — wiosenny kwiat; 13 — pospolity chwast zbożowy; 17 — styl pływacki; 18 — szkolny plecak, teczka; 19 — odźwierny; 20 — postać z „Pana Tadeusza"; 24 — zboże uprawiane na obszarach tropikalnych; 25 — dawna rosyjska jednostka masy; 28 — najwybitniejszy polski alpinista; 29 — kapral z filmu „Czterej pancerni i pies"; 30 — legendarna żona Piasta; 34 — blacha pancerzowa osłaniająca piersi i plecy żołnierza; 35 — drzewo liściaste; 39 — część kadłuba statku wodnego; 40 — rezydencja możnowładcy; 41 — część USA; 42 — bóg wojny, ojciec Romulusa i Remusa.

Ułożył **Kazimierz WOŁODKO**

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 5 PAŹDZIERNIKA

Poziomo: brawura, izobara, adwersarz, antyk, opera, homonim, osesek, kreton, minaret, owies, iterb, afirmacja, aneksja, zawieja.

Pionowo: burda, dobro, bretnal, admirał, dragon, bestsseler, apologeta, wodewil, kierdel, dewocja, jarzmo, parcela, afisz, zjawa.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 12 PAŹDZIERNIKA

Poziomo: musztarda, zbawienie, intercyza, Brando, Tamara, zakrzep, proteza, linijka, wydawca, ryngraf, Bergamo, Uccello, werniks, premia, zasiek, Reichstag, szynszyla, nowelista.

Pionowo: maszkaron, adagio, kadet, hobby, powiat, adnotacja, preria, drewniaki, abnegacja, Zawarow, platfus, Argentyna, Gandhi, alpinista, arszyn, zgiełk, igloo, Troki.

Telewizja Pols

PONIEDZIAŁEK, 21 PAŹDZIERNIKA

14.25 — Wiadomości. 14.35 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.00 — Studio 7 proponuje. 17.15 — LUZ. Program nastolatków. 18.15 — Teleexpress. 18.35 — „Rokendroler". 19.00 — Sportowy hit. 19.10 — „Kraje, narody, wydarzenia". 19.50 — „Alf" — serial prod. USA. 20.15 Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — Teatr telewizji. Alexandre Dumas „Kean" (2). 22.50 — „ABC ekonomii". 23.00 — Studio wyborcze. 0.05 — Wiadomości wieczorne. 0.25 — Przesłanie Herberta. 0.35 — Serwis BBC.

WTOREK, 22 PAŹDZIERNIKA

11.00 — „Wielka miłość Balzaka" (4). Serial TP. 12.50 — Wiadomości. 13.00 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.00 — Studio 7 proponuje. 17.15 — Dla dzieci: „Tik-Tak". 18.05 — Język angielski dla dzieci. 18.15 — Teleexpress. 18.30 — „Listy o gospodarce". 19.00 — Piłkarska kadra czeka. 19.10 — W sejmie i senacie. 19.30 — „Królik Bugs przedstawia" — serial anim. prod. USA. 19.55 — Wywiad tygodnia. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — „Cesarskie polowanie" — film fab. prod. radz. 22.55 — „ABC ekonomii". 23.00 — Studio wyborcze. 0.05 — Wiadomości wieczorne. 0.30 — Serwis BBC.

ŚRODA, 23 PAŹDZIERNIKA

11.00 — „Dynastia" — serial prod. USA. 12.50 — Wiadomości. 13.00 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.00 — Studio 7 proponuje. 17.15 — Kino nastolatków: „Wychowawca" (8) — serial prod. USA. 17.40 — „Sami o sobie" — magazyn nastolatków. 18.15 — Teleexpress. 18.35 — „Kinomania". 19.00 — Klinika zdrowego człowieka. 19.20 — „Polska z oddali". 19.30 — „Encyklopedia II wojny światowej". 20.00 — „Zielona linia" — program redakcji rolnej. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 20.50 — Wyborcze ABC. 21.05 — „Dynastia" — serial prod. USA. 22.00 — „ABC ekonomii". 22.05 — Spotkanie z rzecznikiem praw obywatelskich — prof. Ewą Łętowską. 22.20 — II runda Europejskich Pucharów w Piłce Nożnej. 23.00 — Studio wyborcze. 0.05 — Wiadomości wieczorne. 0.30 — Serwis BBC.

CZWARTEK, 24 PAŹDZIERNIKA

11.00 — „Wysokie napięcie" (7) — serial krym. prod. franc. 12.30 — „Po sześćdziesiątce" — magazyn dla wszystkich. 12.50 — Wiadomości. 13.00 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.00 — Studio 7 proponuje. 17.15 — Dla młodych widzów: „Kwant". 18.15 — Teleexpress. 18.30 — „Telemuzak" — magazyn muzyki rozrywkowej. 19.10 — „Laboratorium". 19.30 — „Podróże do Polski"" — reportaż. 19.50 — Magazyn katolicki. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości wieczorne. 21.05 — Studio wyborcze. 22.10 — „Wysokie napięcia" (7) — serial krym. prod. franc. 23.40 — „Pegaz". 0.05 — Wiadomości wieczorne. 0.30 — Serwis BBC.

PIĄTEK, 25 PAŹDZIERNIKA

11.00 — „Bill Cosby show" serial prod. USA. 12.50 — Wia-

domości. 14.
wizja eduka
dio 7 propo
najmłodszych
— Język ang
— Teleexpres
nie i na kase
Cosby show"
USA. 19.30
— „Reflex". 2
20.30 — Wia
Studio wyborc
teczko Twin
prod. USA. 22
nomii". 23.05
23.15 — Zesp
„Zapis" przed
Wiadomości w
„10000 pytań"
1.15 — Serwis B

SOBOTA, 26 PA

8.30 — Progra
„Wszystko o
Wiadomości
„Rynek — AGRO
zdrowie" — ma
ny. 10.10 —
ram redakcji k
ci i rodziców. 10
— program dla
ży. 11.30 — Język
dzieci. 11.35 —
żółwie nindzia' —
prod. USA. 11.5
magazyn public
— Koncert życz
Wiadomości. 13
ki rodem" —
ny. 13.40 — „My
— Francuski pro
ny. 15.00 — Wa
stawia. 16.15 —
— co daje mi mój
„Kto się boi sz
„Skarbiec" —
czny. 17.55 —
zyn młodzieżowy
leexpress. 18.30 —
wśród zwierząt".
gazyn kulturalny
— „Detektyw w
prod. USA. 20.15 —
20.30 — Wiadom
Polskie ZOO". 21
Loraine" film fab
22.50 — Sportowy
— Wiadomości w
— „Przełom" —
niem.

NIEDZIELA, 27 PA

8.55 — Program
„Tydzień". 10.00 —
ci. 10.05 — „Tele
— Język ang. dla
— „Chłopiec z A
— serial prod.
11.35 — „Al-Kibla —
na Mekkę" (7) —
prod. hiszp. 12.05 —
czyli co się opłaca
12.30 — Koncert
— Wiadomości. 11
mówi „Żołnierze"
„Historia" — final
13.35 — Teatr
Brian Patter „S
14.25 — „Dzieje
kiej". 15.25 —
16.05 — Wiadom
„Telewizjer". 16.3
„Morze". 16.45 —
nie: „Generał" —
mowa prod. USA
leexpress. 18.30 —
19.10 — „Synowie
— serial prod. USA
Wieczorynka. 21
wyborcze. 21.25 —
(1) — serial obycz
22.20 — Studio wyb
— Sportowa niedzi
„7 dni — świat". 0
domości wieczorne.
dio wyborcze.

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Nasz adres: 2024, Wilno, ul. Subocz 5.
Indeks 67218
Nr 403
Cena 30 kop.
Nr rejestracji — 382.
Drukarnia przedsiębiorstwa „Spauda"

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ

TELEFONY:
Redaktor — 22-42-46, zastępcy redaktora, sekretarz odpowiedzialny — 01-36-34.
Działy: państwa i samorządu terenowego; ekonomiczny — 22-07-10; etyki, rodziny i prawa; szkolnictwa i młodzieży; literatury i sztuki; felietonów i sportu — 01-71-26; życia politycznego; listów, życia wsi; korespondentów — 22-37-38; stołeczny oraz aktualności; handlu, usług i komunikacji — 01-15-10. Fax — 22-42-46.

USŁUGI XERO
Ul. Subocz 1 (od po
czynne od 9.00 do 1
dniach pracy. Tel.: 63-

Biuro ogłoszeń i reklamy
Subocz 5) czynne jest co
godz. 9—17 w dniach p
01-06-81.